

ELŐFIZETÉS

MELYEN:

Évi ár 24 korona.
Félévi 12 korona.

VIDÉKI:

Évi ár 28 korona.
Félévi 14 korona.

HIRDETÉS:

4 hétre minden sor egyenlő 20 fillér.
Hosszabb hirdetéseknek külön díjat kell fizetni.

Reklámok polt ára 40 fillér.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 181.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Arad, 1910.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, április 6.

Mai számunk főbb közleményei:

Választási mozgalmak.
A románok határozata.
Választási előkészületek Aradmegyében.
Császán Zoltán a gyógyulás után.
Életunt aradmegyei főszolgabíró.
Nászutasok kalandja.
A kiűzetetlen számla.
Politikai furcsaságok.

Az aradiak küldöttsége Tisza Istvánnál.

Arad, április 5

Hétköznapi munkáját megszakítva, ügyes-bajos dolgait egy napra elhagyva, Budapestre megy az aradi polgárok egy tekintélyes csoportja. Almegy, hogy hitet tegyen a maga politikai meggyőződéséről, s hogy elvigye az üzenetét azoknak, a kiknek tömeges, önként megnyilatkozó állásfoglalása az aradi képviselő-választás sorsát már eldöntötte.

Az aradi képviselő-választás ügyében megy föl szerdán reggel a nemzeti munkapárt nagy küldöttsége, hogy Tisza István grófnak a jelöltséget följajánlja. A kik a politika formáit ismerik, azok tudni fogják, hogy a küldöttség útja és eljárása csak a kellő külsőségekbe öntése egy befejezettnek tekinthető ténynek. Most már nincs benne kétség, hogy Tisza István gróf a jelöltséget, a melyet a kellő megfontolás, az alapos szervezés és a választók hangulatának megfigyelése után ajánl föl neki az aradi

nemzeti munkapárt, elfogadja. Nem bántjuk meg vele sem e város, se a választó polgárok önértetét, a mikor azt mondjuk: oly kitüntetés ez Arad városára, amelyet ezelőtt áhitani se mert volna. Mert találhatott volna Arad képviselőt és Tisza István még inkább kerületet. De Arad városára úgy az öntudat, mint az érdekek nézőpontjából mérhetetlen jelentőségű az, hogy mandátumát Tisza István gróf kezébe adhatja, s hogy politikai meggyőződésének és közügyeinek az ország középpontjában való képviselői a magyar közélet legkiválóbb embere veszi át.

Néhány hete, Tisza István gróf szegedi beszédje idején merült föl az ötlet, hogy Tisza István grófnak az aradi jelöltséget följajánlják. Es e néhány hét alatt oly hatalmas lelkesedés, a meggyőződésnek olyan imponáló színvallása gyűlt e gondolat köré, és a határozott tervvé vált gondolatot olyan biztosítékok alapozták meg, hogy most már az aradi küldöttség büszkén, rősségének tudatában megy Tisza István elé, mint egy fegyverben álló, tömör seregnek előcsapatja, a mely a vezérnek a tábor állásáról jelentést tesz, s tőle csak zászlót kér, hogy a küzdelmet megkezdhesse.

Azt a zászlót meg fogja kapni: Tisza István gróf neve lesz rajta. Olyan név, amelyért az aradi nemzeti munkapártot bizonyára irigyelni fogják az országban lakó párthivek. Ha megtiszteltetés ez a lobogó, de egyben nagy erkölcsi terhet is ró

azokra, akik köréje sereglenek. Ha valaha: úgy ma szinte országos fontossága van annak, hogy ezen a lobogón sérelem ne essék, hogy azt biztosan tüzzék a győzelem sáncfokára. A kormány vállalkozásának, hogy az országban a felzavart állapotok után rendet teremtsen, a nyugodt munka lehetőségét megszerezze, Tisza István csatlakozása adott olyan sulyt, amely e nehéz próbálkozás sikerét biztosította. S ép azért, mert e politikai miszsió az ő nevéhez fűződik, Tisza István gróf aradi győzelme is arról tegyen tanuságot, hogy a nemzet óhajta várta, lelkéből üdvözli ezt a vállalkozást, s annak sikerétől várja a szebb jövőt, a politikai züllöttségből való megváltást.

A küldöttséggel járók itthagyják a dolgukat, az íróasztalt, az üzletet, a műhelyt, — kétségtelenül azért, mert tudják a jelentőségét annak, hogy a képviselő-jelöltség följajánlása diszes formák között történjék meg. S ha ez áldozat, csak kezdete azoknak az áldozatoknak, a melyeket a kitűzött nagy cél érdekében meg kell hozni ama polgároknak, a kik e cél elérésére vállalkoztak, s a kik e céllal rokonszenveznek. A csöndes nyugalmat, a kényelmet, még a békét is föl kell cserélni az izgalmakkal, a harccal s a meggyőzésnek házról-házra, barát-ról-barátra, ismerősről-ismerősrre járó munkájával, a megértetés, a buzdítás tennivalóival, hogy azután nem a munkának elvégzői, de a nemzet, a város örvendhessen a kivívott győze-

A hajótörött.

— Huszárfőhadnagyból kertész. —

*

(Budapesti levél.) A Loránt-ut 21. számú házban éledegl egy megrokkant, de még nem öreg ember, aki az élet mélységeinek szánalmát keltő hadseregéből érdekes pályafutásával, multjának viharos változataival emelkedik ki. Schützenfeld Henrik a neve, bajorországi származású, most 54 éves. Igénytelen, egyszerű ember. Budai kertészek kegyelemből foglalkoztatják. Segédkezik a konyhavetemények elültetésénél, vele öntöztetik a kerteket és bár lassan jár a lába, nehéz a keze, szívesen alkalmazkodik, mert mindenkinek tudja, hogy érdemes a segítségére. 70-80 koraig keres naponta, de ebből is megtakarít pár fillért és amikor együtt van annyi pénze, hogy koszorút, virágot vásárolhat rajta, kimegy a farkasréti temetőbe, ahol egy korhadt fakszert tövében soká elimádkozik.

A máskor rideg, érzéketlennek látszó embert elfogják a mélységek, a fájdalmas indulatok és leborul a földre és sir, amíg nem könnyít a szívén. Azután visszatér szerény otthonába, hogy folytassa a vegetálását. Assa, kapálja a földet, öntözi a palántákat.

Nagyon kevés ember ismeri a multját, de akik tudják, hogy kivolt az öreg kertész, me-

legen szorongatják a munkától érdes kezét és tisztelettel köszöntik a földmunka közben is előkelő viselkedésű embert.

Amikor megtudta, hogy mi járathatna vagyok, mintegy mentegetőzve mondotta:

— Az én életem története a magam titka. Igazán, nem érdekli a nyilvánosságot.

Azután goondolkodott egy kissé, majd elővett egy kis dobozt és irásokat szedett ki belőle.

— Nem bánom, — beszélt közben — írja meg az ur a történetem. De tegye hozzá, hogy nem szorultam embertársaim könyörületességére és nehogy eszébe jusson valakinek bármiféle segélykezője. Nem szorultam rá. Jól élek emlékeim között. Hagyjanak békében.

Kinyitogatta előttem az okmányait.

— A nevem Schützenfeld Henrik. Előkelő bajor családból származom és bizony ezelőtt harminc esztendővel a szemébe nevettem volna annak, aki azt mondja, hogy ez lesz a sorsom. Apám katonai pályára nevelt. Kifűnő eredménnyel végeztem az akadémiát, kartársaim, fölötteseim szerettek és gyorsan haladtam a pályámon. Huszonégy éves koromban már huszárfőhadnagy voltam. A legjobb házasságok kínálkoztak, de a sorsom utamba hozott egy bájos gyereket. Egy kisvárosi szatócs leánya volt. Megszerettem a leányt és ő is szeretett. Szülői szegények voltak, az óvadékot nem tud-

ták letenni és én apámhoz fordultam segítségért. Őszintén elmondottam, hogy a leány nélkül élni nem tudok, feleségül veszem, fogadják szeretettel és tegyék le a kauciót. On már sejt-heti, hogy hallani sem akartak a dolgról, hiszen ha a társadalmi gőg nem tört volna ki egyébként felvilágosult apámból, ma nem vol-nék itt. Lemondottam tiszti rangomról, ki-léptem a hadseregből. Független ur lettem. Meghazasodtam. Feleségül vettem szerelemes-met és beállottam apósom boltjába segédnek. Nagyon boldognak éreztem magamat, de örö-möm, boldogságom nem tartott sokáig. Egy napon hatósági emberek jelentek meg a laká-somon és karhatalommal elhurcoltak otthon-ból. Műnehente vittek, ahol tébolydába zártak. Kiállították a bizenyítványt, hogy ve-szedelmes elmebeteg vagyok.

— Nem volt apelláta. Hiába tiltakoztam, hiába kíséreltem meg minden módot a szabá-dulásra. Drága, hűséges feleségem kikutatta, hogy havá rejtettek el, utánam jött és hogy a közlembbe kerüljön, beállott mosogatólányak a tébolydába. Így került mellém és egy napon megszöktetett.

— Nagyon jól tudjuk, hogy nem marad-hatunk Bajorországban. Hozott magával ke-vés pénzt, még az nap vonatra, majd hajóra ültünk és meg se állottunk Amerikáig. Itt kez-dődött meg küzdelmes életünk. Nem csak ma-gamról, hanem feleségemről is gondoskodnom

lemből fakadó erkölcsi javaknak. Ez az elhatározás, az áldozatokra való elszántság fogadja polgártársainkat, ha Tisza István gróf zászlajával közénk visszatérnek.

Választási mozgalmak.

Barabás Béla mandátuma.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

Vasárnap délelőtt tizenegy órakor az aradi függetlenségi párt képviselő jelölt közgyűlést tartott, a párttagok elég élénk érdeklődése mellett. Vizer Lajos elnök nyitotta meg a közgyűlést és rövid megnyitó beszédet mondott. Majd Schwarcz Zsigmond, a párt titkára a végrehajtó bizottság jelölt ülésének jegyzőkönyvét olvasta fel, melyből kitűnik, hogy a bizottság Barabás Béla dr.-t képviselőjének jelölte. Barabás Béla dr. nevének felhangzása-kor a közgyűlés éljenzésbe tört ki. Ennek alapján Vizer Lajos pártelnök kimondta, hogy a közgyűlés Aradváros képviselőjéül egyhangu lelkesedéssel Barabás Bélát jelöli. (Hosszan-tartó éljenzés és taps.) Sebessy Ferenc szólalt fel ezután. Lelkesítő beszédében kérte az iparosokat, hogy az 5 ipari jelöltjüket támogassák.

Schwarcz Jenő dr. a nemzeti küzdelemről, Hönig Ottó a választói reformról, Avarffy Géza a Khuen kormányról és Tisza István grófról beszélve, lelkesítették a párttagokat a küzdelemre. Szalai Arnold dr. azt mondotta, hogy Araden nem Barabásról és Tiszáról, hanem a nemzeti és császári akarat (?) küzdeleméről van szó és hogy a függetlenségi párt elvek alapján állva indul a küzdelembe. A közgyűlés végül üdvözlő táviratot küldött Barabásnak. A közgyűlés határozatát népes küldöttség viszi hírül a jelöltnek.

A nagykovácsi függetlenségi és negyvennyolcas párt nagyválasztmánya vasárnap délután gyűlést tartott. A választmány akként határozta, hogy egyelőre nem dönt véglegesen a jelölés kérdésében. A városban ugyanis az a hír terjedt el, hogy Barabás Béla, a kerület eddigi képviselője, abban az esetben, ha Araden Tisza István gróffal szemben megválasztanak, az aradi mandátumot tartaná meg. En-

kellett. Gyakorlati pályára nem volt képzettségem. Nem értettem semmihez, de ismertem az angol nyelvet és ez volt a szerencsém. Beállottam Clevelandban pincérnek. Keresményemből tisztességesen megélhettünk és nagyon boldog voltam. Feleségem hűséges, takarékos asszony volt, nem költöttünk el minden pénzt, lassankint, tíz év alatt 5000 dollárt rakunk félre és úgy gondoltuk, hogy ez az összeg elég lesz arra, hogy a kontinensen folytassuk az életet. A korcsmába több magyar járt, megismerkedtem velük, megtanultam a nyelvet és egy napon összekerültem egy magyar emberrel, aki szintén megtakarított keresményéből bizonyos összeget és haza kíváncszott. Oly rajongással beszélt Magyarországról, másoktól is annyi szépet hallottam erről az országról, hogy elhatároztam, itt telepszem meg. Hajóra ülünk és Budapestre utaztunk.

— Itt azonban a szerencse nem kedvezett. Korcsmát nyitottam és tönkre is mentem. Mielőtt anyagi csődöm bekövetkezett volna, elvesztettem feleségemet. Az áldott jó teremtes meghalt. Ott nyugszik a farkasréti temetőben. Egy ideig még vezettem a korcsmát, de már nem volt hozzá kedvem. Nem volt kiért élnem. Most így tengődöm, de megelégedett vagyok. Erzem, hogy nemsokára meghalok és ott fogok pihenni amellelt, aki nekem a legdrágább volt ezen a földön.

nek következtében többen azt fejtették, hogy a város választó polgárságát nem szabad kitenni kétszeri választás izgalmainak és inkább helyi jelöltet kellene kikiáltani. Határozott döntést mindaddig, míg Barabás Bélának választát meg nem kapják, nem hoznak.

Más forrásból ezt jelentik Nagykovácsról:

A nagykovácsi függetlenségi párt 300-as nagybizottsága tegnap délután látogatott gyűlést tartott. Szentpéteri Károly, a párt elnöke, a 30-as bizottság javaslatát terjesztette elő, mely Barabás Béla dr.-t újból jelöltnek ajánlotta. Ezzel szemben a nagybizottság elfogadta Horváth József főgimnáziumi tanár következő indítványát: A nagykovácsi 48-as függetlenségi párt 300-as nagybizottsága a függetlenségi párt két részre szakadását mély sajnálattal szemléli és azt úgy a párt érdekeinek, mint a haza jövőjének szempontjából károsnak találja. Kimondja, hogy egyik párthoz sem csatlakozik, hanem a függetlenségi eszmék győzelmének biztosítása végett szükségessé tartja a vizes-térést a régi és igazi 48-as függetlenségi elvekhez, azokat teljes egészükben fentartja és a párt ez alapon leendő kimondását ajánlja a nagygyűlésnek. Kimondja a nagybizottság, hogy a törvényhozásba képviselőül a saját választókerületéből helybeli jelölt mellett foglal állást. E javaslat egyhangu elfogadása után Bakó József helybeli ref. lelkész, az enyingi kerület volt Kossuth-párti képviselőjét jelölték hivatalosan.

A fővárosi politikai körökben élénk feltűnést keltettek a nagykovácsi események. A Kossuth-pártkörben nem tulajdonítanak fontosságot Bakó fellépésének és úgy tekintik, hogy Nagykovácsnak magánügye az, ha papját akarja a képviselőházba felküldeni. Nagyon rossz néven veszik azonban Bakótól, hogy segítőtárs lett a nagykovácsieknek abban a csunya játékban, amely Barabás ellen, a függetlenségi párt alelnöke ellen irányul.

Az orozsfalvai kerületben Gyürky gróf a jelöltségtől visszalépett és helyette Hencz Károly dr. volt képviselő lép fel munkapárti programmal.

A gyulai 48-as párt ma másodizben gyűlt össze, hogy a kerületben jelöltet állítson. Titkos szavazás után Névery Albert pártelnök, Simonka György, Döry Pál volt főispán, Berényi Armin ügyvéd és Schriffert József, a kerület eddigi képviselője közt oszlottak meg a szavazatok. Névery Albert, bár a legtöbb szavazatot nyerte, kijelentette, hogy abszolút többsége nem lévén, a jelöltséget ez idő szerint nem fogadja el. A gyűlésen elhatározták, hogy vasárnap újabb jelölt gyűlést tartanak.

Barcsan Szabó István volt országgyűlési képviselőt tegnap függetlenségi kiszagda párti programmal újból jelölték.

Vácott Preszly Elemér dr., a váci kerület volt országgyűlési képviselője, tegnap beszámolót mondott nagyszámú közönség előtt, amelyben a régi függetlenségi párt hívének vallja magát. Azután megalakították a kerületi függetlenségi pártot, mely Preszlyt kiáltotta ki újból jelöltnek. Kimondták, hogy a két függetlenségi párt egyesülését kívánják, mire a gyűlés véget ért. Preszlynek nincs ellenjelöltje.

Pozsenyban a függetlenségi polgárok nagygyűlést tartottak, amelyen a város két függetlenségi képviselője, Sziklay Ottó és Bartal György beszámolót mondtak. Mindkettőjüket újra jelölték. A kormánypart az első kerületben Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert, a másodikban Neuszidler Károly volt szabadelvű képviselőt jelöli.

Szegeden most Náway Lajost, vagy Hegedűs Lorántot akarják jelölni. A második kerületben Kelemen Béla volt főispán és Becsey Károly eddigi képviselő állnak egymással szemben, mindketten Kossuth-párti programmal.

Kunszentmiklóson a nemzeti munkapárt vasárnap alakult meg, amelyen elnökké Buz Gyula dr. kir. közjegyzőt választották.

Turdossinból jelentik: Richter János árva-nagyfalui r. kat. plébános, nemzeti munkapárti jelölt tegnap délután tartotta programbeszédét Turdossinban. Programbeszédében Richter kiemelte, hogy ő bár katolikus pap, mégsem

tartozik a néppárthoz. Egy közbeszólásra megjegyezte, hogy nem kereszttel, hanem emberbaráti szeretettel kíván korteskedni. Kiemelte, hogy erőszakosan nem akar magyarosítani, hanem csak terjeszteni akarja a magyar államnyelv ismeretét épen a nép érdekében. Richter beszédét a nagyszámú közönség lelkes éljenzéssel fogadta.

A szomszédos Battonyán már eddig nagyon sok jelölt neve forog. A battonyai kerület Justh-pártja, tegnapi értekezletén Vertán Etelét, a vármegyei függetlenségi párt elnökét jelölte a kerület képviselőjének. A Kossuth-párt is állít jelöltet. Csák Emil r.-kovács háza lelkész Kossuth Ferencről kér jelöltet. Kossuth híre szerint Babó Zoltán nagybirtokost ajánlja. A nemzeti munkapárt szervezkedését Hász Antal nagybirtokos intézi és a közeli napokban, a párt megalakulása után, jelöltet állít Urbán Péter nagybirtokos személyében. A 48-as szociálista párt jelöltje Kormányos Benő dr. szegedi ügyvéd.

Temesvároscán a kerület nemzeti munkapártja tegnap alakult meg a Sztejánovits Iván bárót, a kerület eddigi képviselőjét kiáltotta ki jelöltjéül. Sztejánovits báró a jelöltséget elfogadta.

Resicán egyhangulag Pálya Mátyás re-sicai prépost-plébánost jelölték nemzeti munkapárti programmal.

Versecen az ugynevezett német Bürger-partei, melyhez a pángermán nemzetiségi is tartoznak, Heega Reinhold magánmérnököt léptette fel pángermán nemzetiségi programmal.

Brassóban Sztéryni Józseffel szemben, aki pártönkivüli programmal lép fel, a román nemzetiségi Moga Szilviust jelölték.

Belényesen Salusinszki Imre szerkesztő Kossuth-párti programmal lép fel Lukácsi László nemzetiségi jelölt ellen.

Nyíregyházán a munkapárt László Elek devecseri nagybirtokost jelölte.

Nyírbogdánban a Justh-párti Kállay Leopold visszalépése következtében, Vay Gábort jelölték.

Temesvárott ma Náway Lajost jelölték a munkapárt tagjai.

VIDÉK.

Csanádmegye közgyűlése. Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága ma tartotta meg az évben második évnegyedes közgyűlését, az első, amelyet Jakabffy István, a vármegye új főispánja vezetett. Körülbelül 200 tárgya volt a gyűlésnek, de megesett volna egyetlen egy felszólalás nélkül, ha véletlenül napirenden nem lett volna Cz. Kis Imre makói parasztagazdának és egyúttal bizottsági tagnak az eladós szabályrendelet módosítását tárgyaló indítványa. Galambos Ignác, Makó város polgármestere, az eladós eltörlését javasolta, de ezt az indítványt nem is tárgyalták, ellenben négy szótöbbséggel elfogadták Cz. Kisnek azt a módosítását, hogy akárhány kutyát tart is valaki, csak egy után fizessen adót. Némi élénkséget a választások vittek a gyűlésbe, ebben azonban nem sok öröme van Justh Gyula pártjának, mert minden vonalon kisebbségben maradt. A közigazgatási bizottság egy tagsági helyét Náway Tamás, a volt főispán nyerte el 75 szóval Kiss Pál dr. 48 szavazatával szemben. A lötenyész-tési bizottság elnökévé Purgly Emilt, a földadó bizottságba Mogyoróssy Eleket, az adófel-számolási bizottságba Krausz A. H.-t választották be. Meskó Sándor dr. és Náway Tamás volt főispánok arképeit a közgyűlési terem részére megfestetik. Azután Udvarhely- és Turóc vármegyéknek a választójog kiterjesztésére vonatkozó átiratát tárgyalták s vita nélkül ment keresztül az állandó választmány azon javaslata, hogy a polgári jogok kiterjesztése elodázhatalan kötelessége a kormánynak, de ez úgy oldandó meg, hogy a magyar nemzet állam-fentartó ereje megóvassék. A többi tárgyat Makó város és a községek adták s ezeknek elintézésével a közgyűlés 1 órakor véget ért.

A József nádor malomcsatorna társulat március hó 31-én tartotta tavaszi közgyűlését, melynek egyik fontos tárgyát a tisztújítás képezte. Elnökké egyhangu lelkesedéssel ismét

Solymossy Lajost választották meg, kinek eddigi fáradozásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a közgyűlés. Számvizsgálókká Karton Aladár és Hanyi Gyula lettek újból megválasztva.

Választási előkészületek Aradmegyében.

Tagányi Sándor jelölése. — Károlyi Gyula gróf Pécskán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

Aradmegye két választókerülete is foglalkozott vasárnap a választási előkészületekkel. A máriaradnai kerület nagy lelkesedéssel Tagányi Sándor dr. aradi ügyvédet és földbirtokost jelölte nemzeti munkapárti programmal. A pécskai kerület választópolgárai előtt Várhelyi Dezső volt képviselő beszámolót mondott, kijelentve, hogy jelöltséget most nem vállal. A népgyűlésen ezután Károlyi Gyula gróf, volt főispán mondott beszédet és megígérte, hogyha a kerületben olyan jelölt lépne fel, aki programjába veszi az általános titkos választói jogot, akkor ellene ő is vállalja a pécskai képviselőjelöltséget, még pedig pártönkivüli programmal.

A két népgyűlésről itt következik tudósításunk:

(Harc a pécskai mandátum körül.)

A pécskai kerület választópolgárai, köztük legnagyobb számban a pécskai függetlenségi kör tagjai, vasárnap délelőtt a magyar-pécskai templomtéren népgyűlést tartottak, melyen többek között megjelentek Várhelyi Dezső, a kerület volt függetlenségi képviselője, Károlyi Gyula gróf volt főispán, Mezőssy Béla volt államtitkár és ifj. Purgly László. Várhelyi Dezső mondott ezután beszámoló beszédet, ismertette a feloszlott országgyűlés működését, majd megköszönte választóinak iránta tanúsított bizalmát és kijelentette, hogy a jelen politikai körülmények között nem vállal jelöltséget.

Katona Antal, a függetlenségi kör elnöke felkérte ezután Károlyi Gyula grófot, hogy vállalja el a kerület jelöltségét. Károlyi Gyula gróf hosszabb beszédben válaszolt. Megköszönte elsősorban a polgárság megnyilvánult bizalmát és kijelentette, hogy ha a pécskai kerületben fellép valaki olyan programmal, melyben benne van az általános titkos választói jog, akkor ő vállal ellene jelöltséget pártönkivüli programmal, mert az általános titkos választói jogot a magyar nemzet veszedelmének tekintti. Támadta a Justh-pártot, amely fölborította a politikai helyzetet.

Károlyi után Mezőssy Béla szólalt fel, hangoztatva, hogy a koalíciós kormány és különösen annak földmívelési minisztere, Darányi Ignác sok üdvös törvényt és intézményt alkotott kormányzása alatt. Majd kiemelte azt, hogy a pécskai kerület Károlyi Gyula grófban érdemes jelöltet nyer.

A népgyűlés zajos helyesléssel fogadta Károlyi és Mezőssy kijelentéseit. A népgyűlés után délben banket volt, melyen Károlyi Gyula gróf is hosszabban felszólalt, válaszolva a mai helyzetet és kritizálva a Justh-párt politikáját, mely veszedelembe sodorta a függetlenségi pártot. Majd újból kijelentette, hogy ha a kerületnek egyik jelöltje felveszi programjába az általános titkos választói jogot, ő is fellép a kerületben.

A pécskai kerület munkapártjának jelöltje különben Herczeg Ferenc.

Megbízható értesülésünk szerint Károlyi Gyula gróf bizalmasai előtt kijelentette, hogy a pécskai jelöltséget nem vállalja, de a leghatározottabban támogatja Herczeg Ferenc jelöltségét.

(Jelölés a máriaradnai kerületben.)

A máriaradnai választókerület polgárai vasárnap tartották képviselő jelölő gyűlésüket a székhelyen és Tagányi Sándor dr.-t egyhangú lelkesedéssel kiáltották ki a nemzeti munkapárt jelöltjévé.

Az egész kerület képviselve volt; több mint 1500 választópolgár és az összes intelligenciája a kerületnek megjelent az alkalomra. A gyűlés elnökéül Kulasz Vilmos uradalmi főerdész, jegyzőjéül Székely Árpádöt választotta. Kulasz a gyűlést megnyitotta és előadta annak célját, egyben Tagányi Sándort ajánlotta a kerület jelöltjéül; a választópolgárok egész tömege két zenekar kíséréte mellett kereste fel a jelöltet Mairovitz Mór házában, ahol tartózkodott és onnét nagy ünnepeltetés mellett kísérté vissza a piacra. Itt Raskó Sándor r. kat. eszperes fogadta és üdvözölte a jelöltet, szívből jövő lelkes beszéddel, hangsúlyozva a jelölt egyéni érdemeit, annak független gondolkodását, hazaszeretét, erélyét és a kerület érdekeit tápláló őszinte jóindulatát és mint a kerület komoly számba vehető jelöltjét, felkérte programbeszédének megtartására.

Tagányi Sándor dr. érces hangon adta elő programját, melyet a választópolgárok nagy tömege a legnagyobb figyelemmel hallgatott meg és közbe közbe élénk tetszésének adott kifejezést.

Tagányi mindenekelőtt hálással megköszöni a választópolgároknak ily nagy számban való megjelenését és a szeretetnek és bizalomnak ily lelkes megnyilatkozását, azután a politikai helyzetet esetszerűt és magyarázatát adta annak, miért létesült a nemzeti munkapárt. Ma, amidőn a meddő harcok után, amelyek szeretett hazánk alkotmányát is veszélyeztetik, elérkezett a végső óra ahhoz, hogy az ország a komoly, hazafias munka, a nyugodt fejlődés útjára lépjen és koronás királyunk és a nemzet között az egyetértést, a megértést ismét helyreállítsa, ennek a nagy céloknak megvalósítására vállalkoztak Khuen-Héderváry és Tisza István gróf, kiknek politikai elveik kivételül vallja magát a jelölt.

Ami programját illeti, a nemzeti bankra nézve az az álláspontja, hogy az osztrák-magyar-bank közössége fentartandó mindaddig, míg az ország, a nemzet anyagi ereje befelé és kiépessége kifelé nem adja meg a kellő alapot ahhoz, hogy a nemzetközi piacon szilárdan, minden megrázkódtatás nélkül megállja a helyét a külön magyar nemzeti bank. Ehhez való jogainak sértetlen fentartása mellett be kell várni ezt az időt, amely alkalmas lesz az önálló nemzeti bank felállításához, de addig munkálkodjunk és takarékoskodjunk, hogy ehhez a kellő alapot megteremtjük. A választójogra nézve az álláspontja, hogy a választójog szélesebb körre kiterjesztendő. Ebben a kerületben, melyben neki a jelöltséget felajánlani szívesek, tekintettel a nagyszámú idegen ajku választópolgárokra, lelkiismeretes kötelességének tekintini a nemzetiségi kérdéssel is foglalkozni és nézetét nyíltan kifejezni.

Jelölt nem ismer e hazában nemzetiségi kérdést, mindannyian egy hazának vagyunk polgárai. Annak kenyereből élünk, egyenlő törvényeink vannak, itt békességesen, egyetértéssel együtt élünk és halunk kell! Nem létezik itt nemzetiségi kérdés, de léteznek agitátorok, a kik saját javukra félrevezetik a népet hamis jelszavakkal, hogy azt saját előnyeikre kizsákmányolhassák; ezektől óvakodjanak a választópolgárok és akkor meg fog szűnni minden félreértés!

Az Apponyi-féle rendeletet illetőleg felolvassa a miniszterelnök legutóbbi beszédét, mely szerint a célnélküli zaklatások kikerülése érdekében a vallás tanítása minden nemzetiségbelieknél anyanyelvükön történjék.

És most áttérve a kerület sajátos és külön érdekeinek kérdéseire, mindenekelőtt kijelenti, hogy nézete szerint a kerület megválasztott képviselőjének nemcsak az országos ügyekkel, hanem főképen és elsősorban a kerületet érdeklő kérdésekkel kell foglalkoznia és igéri, hogy töle telhetőleg egész egyéni súlyát, munkaszerjét és tudását ezen érdekek előmozdítására fogja felhasználni.

Azon lesz, hogy az állattenyésztéssel foglalkozó népség kapjon a földmívelési miniszteriumtól elegendő és megfelelő tenyész anyagot kedvezményes árak és kedvező fizetési feltételek mellett. Igen nagy súlyt fektet a Maros szabályozásának kérdésére; elsősorban is nagy kiterjedésű kitűnő talajt nyerne ezzel a határos községek, de ezenfelül a Maros hajózhatóvá tétele folytán olcsó vizet fog rendelkezésre állani. Eme munkálatok mielőbbi kivitele érdekében a kereskedelemügyi miniszternél hathatósan közbenjárni igéri; ugyancsak a kereskedelemügyi miniszterium útján a bor, szőlő és gyümölcs termékek kedvezményes szállítási díjait fogja szorgalmazni és módot keresni ahhoz, hogy csemege szőlőnk külföldi piacokon legyen előnyösen értékesíthető! A kerület szőlőmívelőinek érdekei érdekében keresztülviszi, hogy a jelenleg túl magas borfogyasztási adó tétele leszállítassék, a szőlők felújításához és pótlásához szükséges oltvány készítéséhez módot kell nyújtani és a kistermelőknél e célra díjtalanul adjon az állam amerikai vesszőt és ahol kell, kész oltványokat is. Ő is, ugymond a jelölt, földmívelő és a gazdálkodás minden ágazatával foglalkozik, így hát közvetlen tapasztalatai által tudja azt, hogy hol és milyen irányban van a kerület gazdalkodó népségének segítségére szüksége, melyeket kieszközölni főtörvénye lesz. Nem korteskedésből, de tiszta egyéni meggyőződéséből kiindulva foglalkozik a jegyzői kar helyzetével is, amelyet javítani kell.

Végül, mint a jelenlegi kormány híve, felkéri a választópolgárokat, hogy amennyiben fontosabb érdekeik, ügyeik elintézése körül akár a kormánytól vagy a megye hatóságánál közbenjárását igénybe venni kívánnák, forduljanak bizalommal hozzá. Számíthatnak támogatására.

Tagányi Sándor dr. beszédét Tomucza Vazul román nyelven tolmácsolta és azt osztatlan lelkesedéssel fogadták. A mai ünnepség alkalmával Khuen-Héderváry gróf, Tisza István gróf és Urbán Iván főispánhoz üdvözlő táviratokat menesztettek.

A választópolgárok ezután banketre ültek össze.

Egy ügyvédjelölt s néhány felbérelt suhanc igyekezett a gyűlés menetét megzavarni, de meggyőződően vállalkozásuk sikertelensége fölől, gyorsan elvonulnak s aztán a gyűlés a legnagyobb rendben folyt le.

SPORT.

+ Az aradi versenyegylet 1909. évi közgyűlését hétfőn délelőtt tartotta meg Károlyi Gyula gróf elnöklése alatt. A zárszámadások bemutatása és a titkári jelentés tudomásul vétele után a közgyűlés, Károlyi Gyula gróf indítványára elhatározta, hogy az október 22. és 23-ára kitűzött rendes löversenyek alkalmával egy 50 kilométer távolságú „távlovagló versenyt” rendez. Ez a verseny nyitva lesz nemcsak Magyarországon Ausztriában, hanem más országok összes tisztjei és urlovasai részére is. Az aradi versenyegylet erre a versenyre 4000 korona díjat ajánlott fel, de minthogy 10.000 korona szükséges, a hiányzó összeget részint a hadügyi és honvédelmi kormány, részint a Lovaregylet és Urlovasok szövetsége támogatásával reméli fedezni. A verseny kiinduló pontja a löversenyter lenne, a beérkezés szintén oda történne. Minden versenyző emlékérmét kap, azonkívül hat legjobban beérkező lovas győnyörű tiszteletdíjban részesül. E verseny elé nagy érdeklődéssel nézhet városunk közönsége. Egyrészt, mert Arad lesz az első a vidéki városok között, ahol ily versenyt rendeznek, másrészt rendkívül sok idegen sportkedvelő fog városunkban találkoztatni. A részletes feltételeket most állítja össze a verseny intézősége. Azokat majd később fogjuk közölni.

+ A Szeged-aradi Atlétikai Klub bajnoki matche jövő vasárnap lesz a Török Gábor-utcai sporttelepen.

+ Az A. A. K. választmánya április hó 7-én, csütörtökön d. u. 6 órakor ülést tart.

+ 33 Football Klub — Arad 1 : 0. Vasárnap délután 500 néző előtt folyt le a mindvégig érdekfeszítő match. Az első negyedórán a pestiek uralják a helyzetet és ezen idő alatt egy goalt lőnek, melyet a szél segített elő. Az A. A. K. mindinkább lendületbe jön és már úgy látszik, hogy a mérkőzést az A. A. K. nyeri, de csatársorának egyik tagja minden komolyabb akciót meghiusít indolens játékával.

Az A. A. K. védelme Majorral az élen briliáns volt. Mandl szép játéka érdemel ezenkívül említést. A pestiek a mezőnyben semmivel sem voltak jobbak az aradiaknál, csak a kapu előtt dolgoztak határozottabban. Ez a vereség bátran fél győzelemnek tudható be az A. A. K.-nak.

A kifizetetlen számla.

Andrássy Gyula gróf csirkéi.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 5.

Andrássy Gyula gróf ex-belügyminiszter budai palotájának nyitott kis kapuja előtt érdekes párbeszéd folyt le szombaton délelőtt, az egyik inas és két tőketerebesi tót atyafi között. Tótul. Ezt különben mondani is felesleges.

- A kegyelmes urat keressük.
- No miért?
- A tyukok árért jöttünk.
- Nincs Budapesten.
- Megvárjuk!
- Sokáig tartana, külföldön van.
- Akkor majd a nyáron.
- Legjobb lesz — hagyta rá a bajusztalan inas, azután köszönt a hivatlan vendégeknek s becsapta az ajtót.

Ha valaki a közelből kihallgatta ezt a párbeszédet, különös vélemény formálódott benne Andrássy Gyula anyagi viszonyairól. Mi ez? A volt belügyminiszter menükártyáján szegény tót parasztoktól hitelbe vásárolt tyukok szerepelnének?

Nem. A tőketerebesi kastély tulajdonosa korántsem áll ilyen rosszul. De az tagadhatatlan, hogy mégis huszonhat kifizetetlen csirke nyomja a lelkét. Sőt már többször huszonnégy óra elmúlt s a gróf ur még mindig nem fizetett.

Amikor ezt a leleplezést közreadjuk, kérjük a Nemzeti Kaszinó választmányát, legyen elnéző. A gróf ugyanis a csirkéket nem kártyán vesztette el. Mindjárt elmondjuk, hogyan történt a dolog.

Andrássy Gyula körülbelül két esztendővel ezelőtt hatalmas róka-tenyésztőt rendezett be a tőketerebesi vadaskertben. A rókák impozáns módon virultak és gyarapodtak, a helybeli tyukok ellenben annál jobban fogytak. Mert a róka nem azért róka, hogy megelégedjék a vadőrök által kiszabott eledellel. A róka egy intellektuele. A róka átugrik a vasszeges sövényen, ügyesen leszédíti a nyugovóra tört csirkenépet a fáról, kitekeri a nyakát a szerencsétleneknek s azután válogat a zsákmányból. Így tettek az excellenciás rókák is.

A terebesi, szegény, tót gazdasszonyok végre megsokalták a dolgot s egy szép napon Weiszberg Ábrahám helybeli korcsmáros vezetésével küldöttséget menesztettek a terebesi kastélyba. Weiszberg megkapó lemergi zsargonban esetenelte a tyukok tragédiáját, a község veszteségét, amire Andrássy, hosszú gondolkodás után, így felelt:

— Helyes, méltányolom a kérést, ezután minden baromfinak, amelyet az én rókám pusztít el, megfizetem az árát.

— Mennyit, mégis kegyelmes uram? — bátorzkodott megkérdezni Weiszberg.

— A napi árat — felelte mosolyogva Andrássy, mire a küldöttség megelégedéssel távozott.

Ettől fogva valóságos bucsujáró hely lett a jószágigazgató udvara. Seregestől jönnek a tót menyecskék, kezükben a corpus delictikkel: a kicsavart nyaku csirkékkel, mert ezeknek a bemutatása ki van kötve. A jószágigazgató fizetett, fizetett, mint a köles, de a gróf egy szép napon rájött, hogy a rókáknak tulajdonosan

nagy az étvágyuk s ettől fogva kiadta a parancsot, hogy csak az 6 jelenlétben válthatók be a csirkék. Erre a rókák étvágya egyszerre aránytalanul megesappant. A parasztok ugyanis, ha nem volt épen pénz a háznál, kitekérték egy-két csirke nyakát és szomorúan felzárundokoltak a kastélyba. De a csirkéket nem merték felvinni. Tudták, hogy az excellenciás ur rögtön meglátja: melyik a rókák munkája, melyik nem? Aminthogy hozzáértő ember meg is látja...

Befejezésül kiegészítjük a cikkünk elején elmondott párbeszédet. Az inas megkérdezte:

- Mikori esetek?
- Még a nyárról maradt valamennyi.
- Hát miért nem kérték akkor a pénzt?
- A napi árat kapjuk, most pedig sokkal drágább a csirke, mint agusztusban, — vigyorgtak ravaszul a tótok.

Csak hogy Andrássy gróf tuljárt a tótok eszén. Elutazott előlük Tuniszba. Vissza se jön nyár előtt. Akkor pedig megint olosó lesz a csirke.

A románok határozata.

A politika eseményei.

Ládirati tudósítás.

Arad, április 5.

Ma nem sok eseményt termelt a politika termőföldje. Pedig délelőtt minisztertanácsra gyűltek össze a kormány tagjai, azonban erről a tanácskozásról nagyon kevés szivárgott ki. Egy esti lap tudni véli, hogy a minisztertanács május végére tűzték ki a választásokat. Ezt azonban nem erősítették meg. A mai nap egyetlen jelentőségteljes eseménye az a nagygyűlés, amelyet a románok tartottak Nagyszebenben. A nagygyűlésen körvonalazták magatartásukat és precizizálták hivatásuk teendőit a választási küzdelemben.

A mai nap hírei ezek:

Minisztertanács.

Holnap, szerdán délelőtt 10 órakor a miniszterelnöki palotában minisztertanács lesz. A hivatalos kommuniké szerint a rendes szerdai minisztertanács tárgyai folyó ügyek lesznek. Egyik fővárosi esti lap értesülése szerint azonban a holnapi minisztertanács határoz a kabinet a választások határidejéről. A miniszterelnöknek az a szándéka, hogy a választásokat a törvényes (legkésőbbi) terminusnál, június 12. nélfővel előbb írják ki. A választások így előreláthatólag május végén lesznek és az új Ház az eddigi tervek szerint már június 15-én összeül. Khuen-Héderváry a minisztertanács határozatával valószínűleg esütörtökön Bécsbe utazik és azt jóváhagyás céljából a király elé terjeszti.

A románok nagygyűlése.

Nagyszebenből táviratozzák: A román nemzeti párt ma tartotta meg Nagyszebenben konferenciáját. A gyűlésen 266 kiküldött és több mint nyolcezer román választó jelent meg. Az értekezleten illésfalvi Pap György elnökolt. Lukácsi László terjesztette elő jelentését a politikai helyzetről, ezután 40 tagú bizottságot küldtek ki a határozati javaslat megszövegezésére. A nyolc pontból álló határozati javaslatot a délutáni értekezleten Maniu Gyula terjesztette elő. A javaslatot egyhangúlag elfogadták, kimondták ebben, hogy ragaszkodnak az 1881-iki program fentartásához,

s a parlamenti aktivitás folytatásához. Kimondták, hogy olyan román választókerületben, ahol román nemzetiségi jelölt nem lép fel, azt a jelöltet támogatják, aki hűve az általános titkos, egyenlő választói jognak; követelik végül az Apponyi-féle nyelvröndelet eltörlését. A konferencián elhatározták, hogy a külön politikai organizációt továbbra is fentartják. A választási küzdelmek vezetésére egy 30 tagú bizottságot választottak. A nagygyűlésen Aradról harmincan vettek részt.

Khuen-Héderváry Jenő hercegnél.

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök ma reggel fölkereste az „Ángol királyné” szállodában Jenő főherceget, akit nem talált otthon és ezért leadta névjegyét.

A miniszterelnök köszönete.

A makói választópolgárok a minap táviratilag üdvözölték a parlamenti inzultus alkalmával Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt, aki az üdvözlést ezzel a távirattal köszönte meg:

Több makói választópolgár aláírással küldött üdvözlőket. Összinté örömmel fogadtam és szíves megemlékezésükért hálás szívvel mondom köszönetet. Kérem, ezt az aláíró urak előtt tolmácsolni szíveskedjék.

Khuen-Héderváry gróf.

Küldöttségek a Nemzeti Társaságokban.

A Nemzeti Társaságokban ma este is számosan jártak fenn. Megjelent a társaságokban — betegsége óta első ízben — Serényi gróf földművelésügyi miniszter is, akit zajos éljenzéssel fogadtak. Ma jelent meg a klubban először Kálmán Gusztáv államtitkár is, akit szintén ovációval fogadtak.

E héten, az aradi küldöttségen kívül, az országból számos deputációt jelentettek be, amelyek megjelennek a társaságokban. Csütörtökön három deputáció megy föl: a bántepölökai választókerület küldöttsége Erdély Sándornál, a zsolnai küldöttség Kálmán Gusztávnál, a csacai Lévy Lajos bárónál fog tisztelegni és felkéri őket a jelöltség elfogadására.

Két nap eseményei.

Vasárnap és hétfőn érdekes politikai események történtek. A legkiemelkedőbb az a beszéd, amelyet Székely Ferenc igazságügyminiszter mondott Szombathelyen választói előtt. Székely beszéde egy valóban izig-vérig liberális politikai véleményét ismertette meg az országgal. A miniszter az általános egyenlő választói jog hívének mondotta magát. A titkoságot megfontolónak tartja. A nép tanítását, nevelését tartja a legfontosabb kérdésnek.

Hieronymi Károly Kőbányán mondott nagyobb beszédet vasárnap. A földmunkásoknak szerinte még nem kell megadni a szavazati jogot, mert nem elég tanultak.

Hétfőn Budapesten a Vigadóban nagygyűlést tartott a főváros polgársága az általános egyenlő titkos választójog érdekében. Itt Váczsonyi Vilmos mondott nagy beszédet.

TANÜGY.

(—) Előadás a liceumban. Az aradi állami főreáliskola gyorsíró-köre e hó 10-ikén (vasárnap) délután 5 órakor a liceum dísztermében segélyző-alapja javára ünnepélyt rendez, melyen az intézet növendékei érdekes számokkal szerepelnek.

EGYESÜLETI ÉLET.

Rendőri vizsgálat az ipartestület közgyűlése miatt.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5

Az aradi ipartestület tegnap tartotta évi rendes közgyűlését, melyre erősen készültek a függetlenségi párti ipartestületi tagok. A vasárnap tartott képviselőjelölő közgyűlésen a függetlenségi pártnak Hönig Ottó be is jelentette egy beszédben, hogy politikai természetű kérdések körüli tömörülésre fogja felszólítani az iparosokat. A közgyűlés zajos jelenetek színhelye lette ez által. Ertesülésünk szerint a rendőrség mint első fokú iparhatóság, miután a közgyűlést, egyszer már megtörtént berekesztése után sok tag távoztával újból megnyitották, elrendeli a vizsgálatot és ennek eredményétől teszi függővé, hogy a határozatot szentesítse, vagy megsemmisítse-e?

A gyűlésről ezt jelenti tudósítónk:

Steigerwald Alajos elnök osaládi gyásza miatt Szablóczky László alelnök nyitotta meg az ülést. Reinhart Gyula azt indítványozta, hogy tekintettel az elnök gyászára, halasszák el a közgyűlést a testületileg menjenek condoleálni elnöküknek. Hönig Ottó az indítvány ellen beszélt, míg Bisam Gyula mellette foglalt állást. Szablóczky alelnök a jelenvöltek egyrésztének élénk tiltakozása mellett berekesztette az ülést, felkelt helyéről és távozni akart a teremből. Az ajtónál hosszabb vita után kapacitáltak Szablóczkyt és közben arról értesültek, hogy Steigerwald a közgyűlés megtartását óhajtja, amire az ülést újból megnyitották. A szokásos jelentések felolvasása után Bérczi Pál az ipari szövetségi mozgalomról, Schaffer József az iparosok rokkant- és nyugdíjbiztosításáról tartottak komoly, tartalmas előadást. Hönig Ottó a Weitzer-hagyaték ügyét ajánlotta az iparosok figyelmébe.

Reinhart Gyula indítványára közfelkiáltással 5 évre elnökké választották Steigerwald Alajos jelenlegi elnököt. Majd az előjáróság választása következett. A szavazatszedő bizottság tagjai Joanovics Antal, Szida László és Schaffer József lettek. A szavazás befejeztével az elnök kihirdette az eredményt, mely szerint megválasztottak: Előjárósági rendes tagokul:

Kiss András, Bérczi Pál, Bartlenski József, Szida László, ifju Radocsányi János, Rozmánit Albert, Lenkey Ferenc, Sebessy Ferenc, Stark Sándor, Szántay Lajos, Vandraesek Ignác. — Előjárósági póttagul: Kriszán Dezső, Szuppi Lajos, Kristóf György, Olasz Lajos, Berán Béla, Jäger József, Bittenbinder Konrád, Georgiades József, Szivolics János, Schmidt Lajos. Ezzel a közgyűlés véget ért és a jelenvöltek testületileg vonultak Steigerwald Alajos elnökhöz, hogy részvételüket tolmácsolják az őt ért gyászeset alkalmából.

Petkovics Béla, iparhatósági kiküldött, a közgyűlésen történekről jelentést tett. Sarlot Domokos főkapitánynak, aki elfogja rendelni a vizsgálatot annak megállapítása céljából, vajjon szabályszerű volt-e a közgyűlés lefolyása.

(*) Az aradi turista-egyesület felhívása belépésre. Az aradi turista-egyesület Fábry Sándor dr. disznó, Schill József elnök, Schmidt János dr. igazgató, Darányi János főtitkár, Ritt Gyula titkár aláírásával lelkes hangú felhívást bocsátott ki, a város és vármegye közönségét a közgazdaságilag és kulturálisan is nagy tevékenységet kifejtő egyesületbe való belépésre szólítva fel. Rámutatnak az egyesület eddigi eredményes működésére és utalnak arra a sok kedvezményre, melyet az egyesület tagjainak a kirándulásoknál és társas-utazásoknál nyújt. A társadalom támogatását akarja a megyei természeti szépségek megőrzéséhez megnyerni és erre a tömeges belépés a legalkalmasabb mód. A rendes tagsági-díj 4 korona évenként. Alapítói tagdíj egyszer- és mindenkorra 50 korona.

(*) Állami tisztviselők mozgalmi. Az állami tisztviselők aradi köre választmánya szombaton tartotta ülését Róka József kir. tanácsos elnöklésével.

Az előadói tisztet és jegyzői teendőket ifj. Schweigert Péter állampénztári főtitkár látta el. Az ülés legfontosabb tárgya: „Az állami alkalmazottak utazási és átköltözködési illetményei”-ről az Országos Egyesület által megküldött tervezet volt. Ehhez a választmány beható vita után mintegy 12 pontra terjedő módosító indítványt tett a központi egyesületnek. A megye összes megválasztandó képviselőit küldöttség útján kéri fel a tisztviselői kérdéseknek a parlamentben való hathatós támogatására. Felvetteteit ismételtlen egy fogyasztási szövetkezet eszméje is, melyet új alapokon és új irányban kísérel meg a kör létesíteni. Szóba került a tisztviselőtelep terve is, amit szintén felelevenítettek. A mérnökegyet iparpártolási mozgalomhoz Bottka István pü. tanácsost és Szondy György ügyészt küldte ki a választmány a kör képviselőit.

Életunt aradmegyei főszolgabíró.

Csukay Sándor öngyilkos kísérlete.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 5.

Nagyhalmagy határában, az országúton, ma délután öngyilkos kísérletet követett el a vármegyei közélet egyik népszerű, kedvelt tagja: Csukay Sándor radnai nyugalmazott főszolgabíró. A közel nyolcvan esztendő öreg ur, zsebkésével átmetszette a torkát és felvágta a hasát és most veszélyes sérüléseivel veje lakásán fekszik.

Csukay Sándor a vármegye előkelő társadalmának általánosan tisztelt tagja volt. Azokhoz a régi tisztviselőkhöz tartozott, akik hivatali működésük alatt súlyt és tekintélyt tudtak adni a hivataluknak, de amellet lefelé mindenkor népszerűek maradtak. Táblabíró-típus volt Csukay Sándor.

Nyugalomba vonulása után, felváltva: fiánál, Csukay Gyula kisjénél főszolgabírónál és vejénél, Frits Lajos nagyhalmagyai járásbírónál lakott.

Ma délután szokott sétáját végezte az öreg ur Nagyhalmagy község határában. A mint a hidhoz ért, leült a karfára és hosszasan elmerengett maga elé. Többen köszöntötték, de Csukay nem viszonzta az üdvözléseket. Egyszerre, amint észrevette, hogy az országút néptelenebb lett, előrántotta zsebkését és azzal felmetszette hasát és torkát.

Nemsokára megtalálták a járó-kelők, a mint vértócsában ott feküdt a hid közepén.

— Meghalt, meggyilkolták, — kiáltottak többen és néhány perc múlva már elterjedt az öngyilkos kísérlet híre a községben. Számosan siettek ki a helyszínére és mire Lovich főszolgabíró, az orvos és a községi jegyző kimentek, már nagy tömeg állta körül az életunt öreg urat. Csukay eszméletlenül volt és ingerült hangon szólt a körülállókra:

— Ugyan mit bámszoktok?

Majd mikor az orvos kocsjára akarta tétetni, az öreg ur ellenkezett:

— Nem kell kocs, be tudok menni a saját lábaimon is. Nincs nekem semmi bajom.

— Hát miért tett már ilyet a nagyságos ur? — kérdezte valaki a körülállók közül.

— Nem vagyok már életrevaló, — válaszolt Csukay mély sóhajjal.

Az orvos megvizsgálta a sérüléseket és konstata, hogy azok súlyosak, de nem közvetlenül életveszélyesek. Az öreg urat kocsin szállították be a községbe, ahol most a veje lakásán ápolják. A család iránt általános a részvétel. Senki sem sejt, hogy mi miatt követte el az öngyilkos kísérletet az öreg ur, akivel mindenki a legszebb békességben élt.

Czárán Zoltán a gyógyulás útján.

A kezelő-orvos nyilatkozata.

Távirati tudósítás.

Arad, április 5.

Tegnap rendkívüli kiadásunkban jelentettük már, hogy Czárán Zoltán aradmegyei földbirtokos, ismert urlóvas, aki nemrég vette feleségül Paulay Erzsikét, a Nemzeti Színház művésznőjét, az alagi versenyen lebukott lováról és agyrázkódást szenvedett.

Czárán Zoltán az alagi nagy akadályversenyben Dávid Emilnek Triumvir nevű lovát lovagolta. A ló a gyors iramban a nyílt vízesárokra megbotlott, bukencet vetett a maga alá temette lovasát, aki az árok partjához vágódott és elterült a földön. A szerencsétlen urlóvas abban a pillanatban föl akart kelni a földről, de a megrémült állat feléje rugott a patájával a fejét érte. Szerencse még, hogy a ló patáján nem volt palkó, mert különben szétrohasztotta volna a koponyáját. Így is nagyon súlyos ütés érte, mert a következő pillanatban elvesztette az eszméletét.

Czárán Zoltánt az Urlóvas Szövetkezet mentőkocsiján a mázsaházban levő orvosi szobába vitték, ahol Balassa István dr. pályaorvos, Kosztka Emil dr. főorvos és Cseresnyés dr. dunakeszi orvos vették ápolás alá és megállapították, hogy súlyos agyrázkódás érte. Alsó ajkát két helyütt is átszurta a lovaglás közben rendesen fogai között tartott fogpiszkáló, úgy, hogy a sebet több öltéssel kellett bevartni és azonfelül a rugástól is több zúzódás van szeme alatt és orrcsontja is eltört. Czárán Zoltánt Joh. Reeves trainer alagi villájába; a család tagjaival együtt Fiala mentőorvos is az egész éjszakát ott töltötte mellette.

Paulay Erzsike az anyjával sirva állt a beteg ágya mellett. Az orvosok aztán megnyugtatták az aggódné művésznőt, hogy férje sebe nem halálos.

Cseresnyés dr. ma délután a következő kijelentést tette Czárán állapotáról:

— Czárán Zoltán állapotában a mai napon öröndetes javulás állott be. Ma délelőtt magához tért és megismerte feleségét. Arra a kérdésemre, hogy ismer-e engem, a szemével jelezte, hogy igen. Majd azt mondtam, hogy feleljen több kérdésemre és ha a válasz igenlő, úgy hagyja nyitva a szemét. Ilyenformán több kérdésemre felelt, többek közt heves fájdalomról panaszkodott, ami tekintve több rendbeli erős zúzódását, egészen természetes. A beteg több ízben hosszantartó álomba merült, ami az agyrázkódás következménye. Emlékezőtehetsége és beszédképessége ma még korlátozott, mert az első lebernyegben ugynevezett homlokagyrázkódást szenvedett. Véleményem szerint, amennyire emberileg és orvosilag meg lehet állapítani, Czárán felgyógyul és nem hiszem, hogy a katasztrófának súlyosabb következményei maradnának. Az eddigi diszpozíciók szerint Czárán továbbra is Reeves vendégszerető házában marad, ahol minden tekintetben kifogástalan ápolásban részesül. A beteg testvére, Czárán János úgy intézkedett ugyan, hogy a beteget egy szanatóriumba szállítsuk, egyelőre azonban nem akarjuk a szállítással járó rázkódtatásoknak kitenni. Erős meggyőződése, hogy Czárán rövidesen jobban lesz és néhány hét alatt teljesen helyreáll egészsége.

Tittoni párisi nagykövet. Rómából táviratozzák: Jó értesülés szerint a király Tittoni volt o'asz külügyminisztert párisi nagykövetté nevezi ki.

Politikai furesaságok.

A mezőcsáti kerületben a Kossuth-párti Deák (függetlenségi kormányok a közelmúltban is elég jól megélték ebből a jó öreg programnévből) és a Justabbik-párti Kubik már kibontották a háromszint és csapra verték az argumentumokat, mert hát most két különböző gyékényen adják a bankot; az egyik prompt szállítja 24 óra alatt, a másik nem köti terminushoz és így abban a helyzetben van, hogy ha úgy tetszik a t. c. választónak, akár azonnal is szállíthatja és ha ez a másik t. c. választónak nem tetszenék, akkor szállíthatja az emberi kor legvégső határán is, mert hát a terminus ezt is megengedi. Szóval a választók munkába vétettek. Az egyik Kossuth-párti halnaka keményen ellenáll a Justh-párti sujtásos argumentumoknak, sehogy sem akar hajlani és ellenérvként odavágja azt a bizonyos rezes tintatartót, mert hát — mint mondja — az ő kényes izlésével nem egyezik meg az ilyen korosmai jelenet. De a Justh párti kortes sem esett a feje lágyára és kivágja az utolsó szót:

— Ugyan már, hogy lehet ily csekélységen fenakadni, hiszen csak a vak nem látja, hogy Khuen előre megrendelte magának ezt a fejbeverést, mert hát egy kis népszerűségre vágyik.

Munkapárti meghívót kapott egy égbetörő hazatulajdonos, de vesztére a munkapártnak, mert iszonyu nehezteléssel tiltakozott ellene, mert hát ő született függetlenségi. Hasztalan volt a mentegőzés, hogy t. i. a koalíciós négy esztendei kudarc után róla is feltehető volt a kijózanodás.

— Hogy is ne, — mondja — majd bolond leszek kijózanodni. Az istennek se!

A pártok érdeklődnek a voksok iránt, folyik a puhatólódzás, ki melyik párthoz tartozik. Egyik bevallja, másik tagadja, a harmadik érthető vára-kozási álláspontot foglal el, gondolván: hallgatni arany. De a kortesen egy könnyen kifogni nem lehet, faggatja hát Balázs gazdát, hogy mondaná meg mégis, hová tartozik?

— Hová? hát a takarékpénztárba.

A müncheni „Jugend” ebben a maró versben figurázza ki parlamenti állapotainkat:

Egy hamutartó milyen is legyen?
Nehéz, hogy szálljon völgyön és hegyen,
Jó vastag vasból, súlyra jó nehéz,
A hát is érezze, ha röpi kéz.
És bárki ember célozzon vele,
Sántuljon bele másnak a feje,
A más ember feje.

Egy tintatartó milyen is legyen?
Nehéz, hogy szálljon völgyön és hegyen,
Üvegje vastag, bronzra vastagabb,
Ha oldalt kapja, rázkódjon az agy,
És a tintája úgy fröcscsenjen széjjel,
Hat mosóasszony mossa föl hat éjjel,
Mossa hat éjjel.

Hát egy törvénykönyv milyen is legyen?
Nehéz, hogy szálljon völgyön és hegyen,
Kaposos öreg könyv a törvénynek öre,
S akihez vágják, jöjjön le a bőre.
Mert nem a fejben van meg az értelme,
Hanem kívül, a fejhez odaverve,
A fejhez verve.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradmegye közgyűlése. Aradmegye törvényhatósági bizottsága április 18 án, kedden délután 9 órakor rendes közgyűlést tart, melyre a meghívókat most bocsátotta ki Dálnoki-Nagy

Lajos alispán. A közgyűlés tárgyszorozata jó részt megyei átiratokból, bizottsági előterjesztésekből és községi ügyekből áll.

Nászutasok kalandja.

A főhadnagy és felesége.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, április 5

Egy porosz főhadnagy, Müller Henrik, néhány nap előtt örök hűséget esküdött drezdai menyasszonyának. Drezdában történt meg az esküvő s a fiatal pár a nászutját úgy tervezte, hogy Budapestre is ellátogatnak. Programjuk szerint a magyar fővárosban négy napot szándékoztak eltölteni s pénteken este érkeztek meg Budapestre. Egy Rákóczi-uti szállóban béreltek lakást s ma már a nászutjukkal foglalkozik a rendőrség is.

Szombaton reggel a porosz főhadnagy és fiatal felesége elhatározták, hogy megtekintik Budapest nevezetességeit. A Rákóczi ut és Erzsébet-körut sarkán hordárt fogadtak fel, akivel úgy alkudtak meg, hogy egész napon keresztül, este nyolc óráig kalauzolja őket a fővárosban s ezért kap három forintot. Elindultak. Megnézték a Kossuth Lajos-utatót, a Dunát, a Gellérthegyét és délfelé a parlament előtt voltak. Akkor azt mondta a hordár:

— Na, én most ebédelni megyek, tisztelt uram. Adja ide a három forintot, ez itt Pesten így szokás; fizessen ki engem, majd ebéd után ugyanitt találkozzunk. Addig önök is megebédelhetnek...

Kifizették a hordárt, de hiába várták ebéd után. A hordár eltűnt a három forinttal. A porosz főhadnagy bosszankodott, igen takarékos és fukar ember lehetett, mert visszament a Rákóczi-ut és a körut sarkára, hogy megkeresse az eltűnt három forintját. A hordár azonban nem volt a posztján. Megtudta a fiatal nászutas pár, hogy ez a hordár ilyenkor a löversenyeken van, programot árul Alagon. Ötlete támadt a főhadnagynak. Miért ne mennének ki Alagra? Legalább látják a magyar löversenyt is és visszakaphatják a hordártól a három forintot.

Kimentek Alagra. Ösztönszerűen a legolcsóbb helyre váltották meg a belépőjegyüket s csakugyan ott volt a hordár. Rátámadt a főhadnagya:

— Nekem tulajdonképpen most rendőrt kellene hívnom és magát lecsukatom. De én ezt nem teszem. Én jó ember vagyok. Adja vissza a három forintot...

Addig alkudoztak, amíg a hordár visszaadott egy forintot. Ez is jobb, mint a semmi, gondolta Müller és a versenyek után a nyugati pályaudvar közelében betértek egy kisebb kávéházba. Megkávéztak, a főhadnagy és a felesége.

Fizetésre került a sor. A főhadnagy kivette a zsebéből azt a forintot, amit visszakapott a hordártól, ami jobb volt, mint a semmi. Kibujt a konyhából az elzúllott főpincér és számolt, azután gyanúsán nézegette a forintot. Rövid vizsgálódás után így szólt németül:

— Nekem tulajdonképpen most rendőrt kellene hívnom és magukat lecsukatom. Mert ez a forint hamis. De én ezt nem teszem. Én jó ember vagyok. Adok ezért a hamis forintért egy koronát...

Müller és a felesége megijedtek. Mi lesz, ha csakugyan rendőrt hív a zord képű pincér. Könnyörögtek, rimázkodtak és gyorsan elmesélték, hogyan jutottak a hamis pénzhez. A pincér azonban csak mosolygott, és látszott rajta, hogy nem hiszi el a történetet.

A zugkávéház sarkában ült egy kopott ember. Ez végig hallgatta a porosz nászutas-pár elbeszélését és szó nélkül odaült az asztalukhoz.

— Grünblatt vagyok, — mondta.

— Van szerencsém; Müller főhadnagy — mutatkozott be a több oldalról becsapott ember.

— Majd én elkisérem magukat a szállóig — magyarázta Grünblatt — látom, hogy idegenek s ily nagy fene városban nem jó, ha egyedül mászkálnak. Fogadják el az önzetlen ajánlkozásomat...

Müller elfogadta.

Utközben aztán Grünblatt szomorkodva és sirva mesélte el, milyen sorsüldözött és szerencsétlen. Elmondta, hogy ékszerüzlete volt a Csömöri-uton, de tönkrejutott. Zálogházban vannak a gyönyörű ékszerei, már le is járnak a cédulák és nem tudja azokat meghosszabbíttatni. Kihuzott a zsebéből egy sereg zálogjegyet. Mutogatta Müllernek:

— Látja — mondta — itt van egy cédula briliáns fülöngyűről, itt van egy gyémántgyűrűről, aranyóráról. Potom áron elvesztégetem, eladnám ezeket is néhány rongyos forintért és nincs rá vevő. Kilenc gyerekem pedig otthon kenyérért bög; mi lesz velem, mi lesz velem...

A főhadnagy megszánta a kilenc yerekes szegény Grünblattnak, meg aztán olcsón is szeretett volna ékszerekhez jutni, szívesen belement a vásárba. A szálló kapuja előtt átadott Grünblattnak ötven koronát öt darab zálogjegyért. Barátságosan kezét szorítottak és elváltak. Ez szombaton este történt. Vasárnap délelőtt tíz órakor Müller már a Károly-köruti zálogházban volt, hogy kiváltsa az ékszereket. Átadta a cédulákat az egyik tisztviselőnek, aki ezt mondta neki:

— Nekem tulajdonképpen most rendőrt kellene hívnom és önöket lecsukatom... De látom, hogy idegenek. Hogyan jutottak a cédulákhoz?

Müller majd elszédült. Mi ez? Már megint rendőrt akarnak hívni? Elkeseredésében csaknem sirva fakadt, amikor elmesélte, hogy a zálogjegyeket egy Grünblatt nevű ékszerészől vásárolta.

A zálogházi tisztviselő tudniillik azért emlegette a rendőrséget, mert a zálogjegyek egytől-egyig hamisak voltak. Ilyenformán mégis csak a rendőrségre kerültek a nászutasok, maguk mentek a főkapitányságra, a saját elhatározásukból és följelentést tettek a hordár, a főpincér és az állítólagos Grünblatt ellen.

Vasárnap délután tízenként órakor pedig gyorsan elutaztak Budapestről.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Luxemburg grófja, operette (A bérlet.)

Csütörtök: Amihez minden asszony ért, vigjáték. Bemutató előadás. (B bérlet.)

Péntek: Amihez minden asszony ért, vigjáték. (C bérlet.)

Szombat: Luxemburg grófja, operette. (A bérlet.)

* Új színigazgató. Heltai Jenő, győri énekes-bonviván Győrtől társulatot szervez. Ez a hír az aradiakat azért érdekelheti, mert Heltai tudvalevőleg Szendrey Mihály társulatához szerződött és Leővey Leónak lenne az utóda. De, ha direktor lesz, akkor hogyan foglalja el aradi állását?

* Hangverseny. Az „aradi polgári jótékony nőegylet” és az „izraelita jótékony nőegylet” alapjai javára Mütter Müller József, az aradi zene-konzervatorium igazgatója, Mütter Müller né Lengyel

Erzsi zongoratanárnő és Weichhart Auróra énektanárnő növendékeinek közreműködésével Aradon, 1910. évi április hó 17-én, vasárnap d. u. fél 5 órakor a „Fehér Kereszt” nagytérképben tartja jótékonycélú II. hangversenyét. Szívessegből közreműködnek: Robitzek Samu, Bing János, Eckhart István, Kell József dr. Jegyek: I—II. sor 4, a többi sorok 3, 2 és 1 kor. helyárakkal, ifj. Klein Mórál válthatók. Felülfizetések a jótékonycélok érdekében köszönettel nyugtáztatnak.

A közreműködők névsora: Frick Milike, Szemes Lici, Salgó Piri, Bayer Leó, Priegl Margit, Brunhuber Mariska, Szemes Margit, Bock Béla, Dömötör Margit, Löwy Rózi, Benozédy Irma, Glück Ilona, Györgyösy Böske, Priegl Irén, Singer Rózi. 1619

* Luxemburg grófja zsufolt házak előtt kerül színre az aradi színházban. Holnap is ezt a nagyszerű operettet adják, dacára annak, hogy eredetileg a Kis cukros volt műsorra tűzve. Az igazgatóság azonban kénytelen a Luxemburg grófját előadatni, mert a közönség köréből követelik a darab többszöri megismétlését.

* Amihez minden asszony ért. Ez a címe Barrie vígjátékának, amely esütörtökön kerül először színre az aradi színházban. A darab főszereplői: Novák Irén, Zalay Margit, Follinuszé, Beregi, Delli, Leóvey, Polgár, Várnay, Vass. A darabot Szendrey igazgató rendezi.

* Az Uránia műsora. Az ünnepek alatt a közönség nagyszerű szórakozást talált az Urániában, mely fényes műsorával a legteljesebb elismerést aratta. Lujza Strozzi a legnagyobb erűbb történelmi drámák egyike, melyet a kinematográfia produkált. A közönség visszafójtott lélekzettel lesi a dráma fejleményeit és egyhangú a vélemény, hogy amit a színjátszó művészet produkál, azt a kinematográfia teljes hűséggel adja vissza. A nagyszerű képet szerdán mutatja be utoljára az Uránia. 241

* Az alagi szerencsétlenség. A vasárnap Alagon lefutott akadályversenyéről — mely egy végtelenül szimpatikus fiatal urlovas balesetét okozta — sikerült mozgófénykép felvétel készülni, melyet az Uránia-színház még e hét végén mutat be. A kép a verseny minden részletét hűen tükrözi vissza. 241

HIREK.

Aradi küldöttség Tiszánál.

Felajánlják a mandátumot.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, ápr. 11. 5.

Az aradi küldöttség, mely Tisza István grófnak a város képviselőjelöltségét felajánlja és annak elfogadására felkéri, szerdán utazik Budapestre, ahol Tisza este hat órakor fogadja a deputációt a Nemzeti Munkapárt helyiségében. Tisza erről az aradi munkapárt elnökségéhez Gesztől keltezett, következő táviratban értesítette a pártot:

Uton lévén, megtisztelő tartalmu sürgönyüket csak most vettem. Szerdán délután hatkor a Nemzeti Társaskörben készséggel állok rendelkezésükre.

Tisza István.

A küldöttség, melyet Varjassy Árpád kir. tanácsos vezet, szerdán reggel 8 óra 40 perckor indul Aradról és Budapestre egy óra negyven perckor érkezik.

A küldöttség tagjai délután öt órakor gyülekeznek a fővárosi Vigadó kávéházban és innen hat órakor indulnak a Nemzeti Társaskörbe. Este hét órakor Tisza István gróf vendégül látja a küldöttséget. A vacsora a Duna-parton levő Dely-féle étteremben lesz. Este kilenc óra harminc perckor indul vissza az aradi vonat, melylyel a küldöttek visszautazhatnak.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 6-án az időjárás: enyhe, sok helyütt csapadék.

— Roosevelt és a Vatikán afférje. Az Egyesült-Államok volt elnöke, Roosevelt Tivadar, aki európai körutjában nemskára Budapestre is ellátogat, most Rómában időzik, ahol nagy tisztelettel fogadják. Még amikor Afrikában volt és európai látogatásairól az első hírek megjelentek, szó volt arról, hogy a pápa is fogadni fogja Rooseveltet. Ez a fogadás elmaradt, ami okainál fogva sokfelé nagy kedvetlenséget okoz. A Vatikán ugyanis bizonyos föltételhez kötötte a fogadást, amely föltételben Roosevelt személyes szabadságának megszorítását látván, meg nem történik kérte tekinteni a kihallgatás iránt való kérelmét. A pápa azt kívánta, hogy Roosevelt álljon el attól a szándékától, hogy az antiklerikális metódisták termében előadást tartson. Roosevelt ebbe nem egyezett bele és ma — mint Rómából jelentik — táviratot küldött a newyorki Out Look című lapnak, megmagyarázva eljárását.

— Nem akarja, — írja Roosevelt — hogy az amerikaiak az ügyet másnak, mint az ő személyes ügyének tekintsék. Mentől több idegen országot lát az amerikai ember, annál hálásabbnak kell lennie azért, hogy olyan ország fia, melyben a különböző felekezetek nemcsak a legnagyobb türelmessel, hanem a legmelegebb szeretettel vannak egymás iránt. Katolikus és protestáns honfitársaim bizonyára érezni fogják, hogy amerikai létemre nem viselkedhettem másképpen.

Az amerikai közvélemény teljesen Roosevelt pártján áll.

— Letartóztatott aradi ügyvéd. Vadász Ármánd dr. aradi ügyvéd hétfőn délelőtt Medgyesegyházra érkezett, hogy az ottani népgyűlésen mint a kerület szociáldemokrata jelöltje, programbeszédet mondjon. A népgyűlést, minthogy azt csak telefonon jelentették be, Mladin Miklós eleki főszolgabíró nem engedélyezte. Erről Németh Péter medgyesi csendőrmester értesítette az összegyűlt tömeget és az emberek ezután szét is oszlottak. Vadász dr. a nagykorosmában néhány pártbírával az udvarra vonult és azokkal beszélgetésbe eredt. A csendőrmester oszlatásra szólította fel a csoportot. Vadász dr. visszament az ivóba, ahol az Almáskamarásról megjelenteknek megmagyarázta, miért nem adott engedélyt a főszolgabíró a népgyűlés megtartására. Erre a csendőrmester Vadászt előzetes letartóztatásba helyezte és felszólította, hogy kövesse a község házára. Vadász ezt megtagadta és a korosmát elhagyva, az állomás felé indult. A hivatalos csendőrségi jelentés szerint a járőr ebből azt következtette, hogy Vadász dr. szökési kísérletet tett és ezért azonnal letartóztatta, szüro nyok között a község házára kísértette. Délután fél háromkor az eleki szolgabírói hivatalba állították elő a csendőrök Vadászt, akit kihallgatása után, minthogy deliktum nem volt eljárásában, szabadlábra helyezték. Vadász dr. a csendőrmester ellen hivatalos hatalommal való visszaélés és személyes szabadság megsértése miatt bűnvádi feljelentést tett. Tegnap délután az aradi szociáldemokrata párttitkár által tudomást szerzett az esetről Szakolczay Lajos, az aradi kir. ügyészség vezetője is és sürgönyileg kért a csendőrségtől felvilágosítást. A válasz megérkezéig azonban Vadász már szabad volt.

— Az Etna kitörései. Római távirat jelenti: Az Etna újra óriási lávatömegeket vet ki. A fő láva-folyam 200 méter széles és 6 méter magas.

— Ullmann Rudolf — főrendiházi tag? Egyik fővárosi esti lap — mint Budapestről jelentik — ma esti számában ezt írja: Hétfőn kerülnek forgalomba az európai tőzsdéken az új 112 milliós magyar állami kölcsön kötvényei. Ebből az alkalomból hír szerint a király Ullmann Adolfot, aki a kölcsönt a Rotschild-csoportnál kieszközölte, a főrendiház örökös tagjává fogja kinevezni.

— A megtagadott lelkészi fizetések. A napokban írtunk arról, hogy a kultuszminiszter állítólag megtagadta a róm. kat. és görög kat. lelkészek alapfizetésének kiadását. Róka József aradi pénzügyigazgató tudvalóval úgy nyilatkozott, hogy a miniszter nem tagadta meg a fizetéseket. Erre vonatkozólag Paskutz Márk világosi görög kat. esperes a következő figyelemreméltó levelet írta nekünk:

Tekintetes Szerkesztő ur! Becses lapja 75 ik számában „Alaptalan hírek” közleményét kénytelen vagyok észrevételezni, mert az ország róm. kat. és görög katolikus lelkészeinek törzsfizetése, a vallásügyi miniszternek febr. 21-én 10727—910. számú rendelettel tényleg be lett szüntetve. Az ország katolikus lelkészei ugyanis a vallásalap terhére, az adóhivataloktól, évnegyedenként utólagosan bizonyos törzsfizetést kaptak „kongrua” címen. Egyik lelkész többet, másik kevesebbet, a lelkészeknek régidők óta megállapított jövedelme arányában. Most egy éve rendezték újra a róm. és görögkatolikus lelkészek fizetését; a régi törzsfizetés a vallásalapból megmaradt változatlanul a megállapított régi arány szerint; de amely lelkész jövedelme nem emelkedett 1600 koronára, az az ország pénztárából püspöksége útján évi két részletben kapta meg a kiegészítő hiányt. Most a vallásügyi miniszter, az említett rendelettel, a lelkészek törzsfizetését betiltotta, a püspökségek útján kapott kiegészítést pedig nem utalványozta, vagyis az ország róm. és görögkatolikus lelkészei teljesen fizetés nélkül maradtak, miáltal a legnagyobb zavarba jutottak. Nincs itt szó tehát a gyoroki, vagy ujanádi lelkészekről, mert az említett rendelet minden adóhivatalhoz érkezett és így az adóhivatalok a törzsfizetésünket megtagadták, a kiegészítő fizetésünk a püspökségeknek nem lett utalványozva, így teljesen kongrua nélkül maradtunk. Jelzem, hogy én ma táviratilag kértem meg a vallásügyi minisztert ez iránti gyors intézkedésre. Világos, 1910. év április hó 2-án. Mely tisztelettel Paskutz Márk esperes.

Erre a sajnálatos körülményre felhívjuk a kir. pénzügyigazgató figyelmét. Itt úgy látszik, végzetes tévedés történt. Talán a vidéki adóhivataloknak nincs tudomásuk arról, hogy a kultuszminiszter már visszavonta sérelmes rendeletét?

— Segély kell az ököritóinak. Nyíregyházáról táviratozzák: Az Erzsébet kórházba tegnap este tizenhárom ököritói sebesültet szállítottak be, akik közül többen haldokolnak. A szerencsétlenül jártak közül többen családjára nagy nyomorban van. Mint most kitűnik, a segélyre szorultak száma sokkal nagyobb, mint eleinte hitték. Kétszázon felül vannak, akik a katasztrófa következtében minden anyagi erejüktől megvannak fosztva. Segély bizottság alakult, mely erélyes akciót fejt ki a segélyeszközök előteremtésére. — Mátészalkáról jelentik: Csató Sándor dr. járásorvos báró Kemény Bélánétól Brixenből expresszlevelet kapott, melyben ajánlkozik a szerencsétlen ököritói sebesültek ápolására és a kesergők lelki vigasztalására. — A megyei hatóság intézkedett, hogy az Ököritó körül fekvő három járás orvosai 3—3 naponként felváltva eszközöljék a gyógykezelést. Általános elismerés kíséri Csató Sándor dr. járásorvos és neje segítő munkálkodását a szerencsétlenül jártak árván maradt családtagjaival szemben. Dr. Csátóné 400 koronát gyűjtött, melyből az árvagyermekeknek ruhát, veit és anyailag gondozza őket.

— Halálozások. A következő gyászjelentést kaptuk: Özv. br. Wasmer Antalné szül. Fodor Mariska mint neje, Nellyke és Sándorka mint gyermekei, özv. Simay Edéné szül. br. Wasmer Klara, br. Wasmer Gizella, özv. Riskó Gézané szül. br. Wasmer Hajnalka mint testvérei, özv. br. Wasmer Gusztávné szül. Tráff Mária, Fodor Lily, Bánhidó Sándor, mint sógornője és sógora a maguk és az összes rokonság nevében is fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a felejthetetlen jó férj, a legjobb édesatyja, a forrón szeretett testvér, sógor, nagybátya és rokon Wasmer Antal báró folyó hó 2-án életének 51-ik és boldog házasságának 9-ik évében, hosszas szenvedés után csendesen elszenderült Budapesten. A megboldogult drága halott földi maradványai folyó hó 4-én, délután 5 órakor fognak a farkasréti temető halottas-házában a róm. kat. egyház szertartása szerint beszenteltetni és ugyanazon temetőben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő gyász-mise-áldozat folyó hó 8-án délelőtt 10 órakor fog a krisztinavárosi plébániatemplomban az egék Urának bemutatni. Budapest, 1910. április hó 2-án. Áldás és béke lengjen a drága halott porai fölött. — Wasmer báró a legelőkelőbb aradmegyei földbirtokosok közé tartozott. Simánd környékén voltak nagyobb birtokai. A báró évek előtt szanatóriumba került s most ott halt meg.

Baróti Ödön lippai főszolgabíró tegnap reggel hosszas szenvedés után elhunyt. Régi és köztisztviselőben állott tisztviselője volt Temesvármegyének.

Moldován Mihály, Aradváros nyugalmazott tisztviselője tegnap 62 korában meghalt. Az elhunytban Moldován Ödön rendőrhadnagy édesatyját gyászolja.

Az aradi társadalom minden rétegének leg-összintébb részvéte által kísérve temették el tegnap délután Szikszay Antalné született Steigerwald Johannát. Oriási tömegben jelent meg a gyászoló közönség a halottas háznál, hogy a végső tisztességadásnak tanuja legyen. Ugy Szikszay Antal, a mélyen sujtott férjet, mint a szülőket, Steigerwald Alajest és nejét a város legelőkelőbbjei, továbbá az ipartestület tagjai, a család barátjai vigasztaló névjegyekben, levelekben keresték fel a haláleset alkalmából. Csécsy Imre református lelkész gyönyörű gyászbeszéde könnyeket fakasztott; a gyászki-séret beláthatatlan sora előtt indult meg a temető felé a kerán elhunyt, sokat szenvedett fiatal asszony holttestével a halottas kocsai.

Rittersfeldi és madari Kreybig Károlyné született De Heek Emma, Kreybig Károly ny. altábornagy özvegye életének 70-ik évében, folyó évi április hó 3-án Szegeden meghalt. A halottat a budai farkasréti temetőben helyezték el.

— Gyilkosság Gyorokon. Gyorokról jelenti tudósítónk: Tusa Mihály gyoroki gazdálkodó és Györfi Ádám, már régóta ellenséges viszonyban voltak egymással. Hétfőn délután a haragosok a koresmában újból összeszólalkoztak. Mikor Györfi, sógora, Barabás István esküdt társaságában elhagyta a koresmát, hogy haza menjen, Tusa is eltávozott. Haza szaladt, felkeltette fiát, hogy verjék agyon Györfi Ádámot. Mindketten Györfi után siettek, akit ép akkor értek utól, midőn az udvarára ért. Az öreg Tusa a kezében levő szőlőkaróval hatalmas csapást mért Györfire, aki elesett. A fiatal Tusa pedig addig ütlegelte, amíg élet volt benne. A gyilkosok ezután megszöktek, de a esendőrség még az éj folyamán mindkettőjüket elfogta. Az aradi királyi ügyészség megindította a nyomozást. Fikker ügyész, a vizsgálóbíró és Austerweil dr. törvényszéki orvos a helyszínére utaztak.

— Tragikus halál. Agrisról jelenti, hogy idősebb Becker József földmives tragikus körülmények között meghalt tegnap este. A fia, ifjabb Becker József tegnap tartotta esküvőjét Zsiki Annával. Amikor a lakodalomból az öreg Becker a fia és menyje támogatásával hazament, az uton rosszul lett, s mire hazavitték, már meghalt. Szívszélhűdés a halál oka.

— Adakozás Boros Beni szobrára. Az Arad-Csánádi Egyesült Vasutak tisztviselői kara a következő összeget adta Boros Beni szobrára: Fábry Sándor dr. 100, Sármezey Endre 100, Vas Gusztáv 20, Révész Adolf 100, Gellényi Ernő 20, Kovács Jakab 100, Tüdös Béla 20, Szilárd Győző 20, Vincze Endre 20, Sándor Ede 20, Némethi Zsigmond 20, Rényi Miklós 5, Vásárhelyi János 20, Hady Antal 10, Szántó Mihály 10, Bánfy Miklós 10, Neulinger Béla 10, Joanovits Sándor 10, Jakabffy Lajos 20, Kállay Nándor 5, Habereger Lajos 5, Major Agost 10, Kristóry Zoltán 5, Szeberényi János 5, Obetkó Mihály 5, Székely Károly 5, Isztray Géza 10, Major Rezső 10, Sebes Ede 10, ifj. Vas Gusztáv 5, Barna Pál 5, Schor Lajos 20, Bogsán Károly 5, Zinner Viktor 5, Laczav István 10, Laboda Ferenc 5, Bihari Jenő 5, Kabdebó János dr. 10, Löw Kálmán 5, Halasz Jenő 10, Pálffy Kálmán 5, Sándor Zsigmond 5, Hajós Géza 5, Vetsey Jenő 10, Székely Antal 5, Hady Gyula 5, Kolumbán Pál 5, Nagy József 5, Győrössy Endre 5, Urbányi Béla 3, Molnár Károly 3, Losonczy Géza 3, Jeney László 2, Beleznay János 2, Bogcha Imre 2, Anderschütz Emil 2, Merle Géza 2, Keresztes Vidor 2, Elemér Gyula 2, Bujdosó Pál 2, E. Illés Gábor 2, Buday Dezső 2, Drosnyák János 2, Leitner Győző 1, Horák Nándor 1, Szántó György 1, Kállai István 1, Vitál György 1, Endrődi Ede 1, Radenich János 1, Dolga Imre 1, Schweffer Amália 1, Keszér Mariska 1, Balogh Pál — 40, Olajos József — 30, Miklóssy Frigyes — 30, Pentz Sándor — 20 kor. Összesen 882 korona 20 fillér. Az összeget az arad-csánádi gazd. tak. pénztár 10235. sz. betéti könyvében helyezték el.

— Összedűközés a Dunán. Fővárosi tudósítónk jelenti: A Lánchíd mellett a Hableány nevű propeller nekiszaladt a Zimony nevű csavargőzösnek. A csavargőzös orra átfurta a propeller bordáját, de maga is megsérült. A kár 50,000 korona. Emberéletben nem történt baj.

— Eljegyzés. Lengyel Rezső, Aradvármegye kir. tanfelügyelőségéhez berendelt áll. tanító e hó 3-án tartotta eljegyzését Hoffer Mariska okl. óvónő úrnénnyal, Hajdu Ferenc kir. segédtanfelügyelő nejének kedves és szeretetreméltó hugával.

Az aradi atlantika kávé behozatali üzlet törekvő segédje, Neumann János eljegyezte Schrodt Hajnal kisasszonyt, Schrodt Lajos aradi lakos kedves leányát.

— Kell Manó cég ajánlja kitűnő minőségű harisnyáit és keztyűit. Telefon szám 673.

— Menelik él. Berlini távirat jelenti: Az abbessiniai régens táviratban megcáfolta a Menelik haláláról elterjedt hírt.

— Emberölés a kávéházban. Marosvásárhelyről táviratozzák: Vécsey Gergely kávéház-tulajdonos, a saját kávéházában összetűzött Bajthi Ferenc szatócsossal. A kávé előrántotta egyik billiárd asztalnak a lábát és azzal olyat sujtott Bajthi fejére, hogy az sérüléseibe meghalt. Vécseyt letartóztatták.

— A féltékeny férj merénylete. Világosról jelenti tudósítónk: Brogyán Péter jómódu világi gazdálkodó különváltan el néhány hét óta feleségétől, aki a férje féltékenykedése miatt távozott ennek házából. Tegnap Brogyán elment az asszony szüleinek házához, kihívatta feleségét és szemrehányásokkal illette. Brogyánné visszautasította a gyanúsításokat, ami aanyira megdühösítette a gazdát, hogy revolvert rántott elő és többször rálőtt feleségére. Az egyik golyó a nyakán életveszélyes sebet ejtett. Brogyánt letartóztatták.

— Halálos kocsikázás. Borlea Jova világi lakos a vásárról berugva hajtattott haza kocsi-jával, melyen felesége és két gyermeke foglaltak helyet. Családját megakartá kocsikázatni és egy mellék-utca-ba tért be. A lovakat fálnak hajtotta, ezek a kocsit felborították. A bentülők a földre estek. Az asszony súlyos agyrázkódást, a gyermekek pedig súlyos belső sérüléseket szenvedtek.

— Öngyilkosság. Dobsináról jelenti: Idősb. Burger János, a függetlenségi párt elnöke ma délután szíven lötte magát és meghalt. Tetőt gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

— Születések, halálozások és házasságok. Az aradi anyakönyvi hivatalban április 2—3-án a következő születéseket és halálozásokat jelentették be és házasságot kötöttek: Született: Papp Imre mázolóknak Zoltán nevű fia, Herter Márton napszámosnak Márton nevű fia, Hiszem Pál asztalosnak Pál nevű fia, Gilicze István asztalosnak László nevű fia, Molnár Pál kovácsnak Jenő nevű fia, Bojtár György kovácsnak György nevű fia, Diószegi János kőművesnek László nevű fia, Tuka György levélhordónak Anna nevű leánya, Bálint József napszámosnak Margit nevű leánya, Rum Márton napszámosnak Margit nevű leánya, Popovits Károly kőművesnek Ilona nevű leánya, Vig József ácsnak Erzsébet nevű leánya, Paucsik György ácsév. fékezőnek Ilona nevű leánya, Macsán Miklós napszámosnak Katalin nevű leánya, Lenkey Ferenc mulakatosnak Ilona nevű leánya, Paszka Simon napszámosnak Katalin nevű leánya. Meghalt: Szabó József 50 éves vasuti kalauz, Hajka Demeter 28 napos fiú, özv. Varga Istvánné 85 éves magánzónó, Zabey Gyula 66 éves hivatalnok, özv. Kohojda Mihályné 72 éves mosónő, Poszt Jakabné 52 éves kertész. Házasságot kötött: Gyaluk Lajos lakatos Czakó Margittal, Hoderer József cipész Krausz Zsófiával, Juhász József nyomdász László Izabellával, Mollic Wilibald szobrász Juhász Máriával, Dandó Imre cipésmester Gártner Máriával, Szőlősi Ferenc ügyvéd segéd Takács Jozsefával, Dürbeck Miklós reszelővágó segéd Gillich Katalinnal.

— Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság” rovatában közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali), e legnagyobb, leggazdagabb és legrégebbi biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek, aki e célból hozzá fordul, a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: élet-, tűz-, szállít-mány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és viszontbiztosító rt., baleset és szavatossági biztosításokat az Első o. általános baleset elleni biztosító társaság, valamint kezességi és óvadékbiztosításokat, eltulajdonítás, lopás, hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosításokat és versenylovak, telivérek és egyéb értékesebb tenyésztések biztosítását a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság számára. (Az aradi főügynökség: Tönnér József.) 6774

— Tavaszújdonságok megérkeztek Hegedüs Gyula üzletébe, Arad, Andrassy-tér 15. A legszebb bőr és selyem női táskák, utazó készletek, utazó bőröndök, sport-cikkek, tennisz verők, tenniszlabdák, tenniszlabdák, gumi, fotball és fűleslabdák, a legszebb sétatokok, játékaruk, husvétillatszerek, husvétli locsolók, háztartási kefe- és pipere áruk stb. nagy választékban és mélyen leszállított árban. Megyei és városi telefon 506. 257

— Értesítés. A gyászoló közönség szíves figyelmébe ajánlok legmodernebb típusban síremlékeket, melyeket szívesen készítek és a legnagyobb gyároktól szerzek be s azokat raktáron tartom dusan felszerelt nagy választékban. Tervezéseket művészi kivitelben és költségvetést díjtalanul készítek el. Legelőnyösebb beszerzési forrás. Minden munkáért és anyagért szavatolok. Vidékre is készséggel azonnal szállítok. Tisztelettel Menrath József, József főherceg ut 11. (Evangelikus templommal szemben.) 1460

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 279

— Uri hölgyközönség szíves figyelmét felhívjuk a Kelemen-féle legideálisabb Mágnes-crém, szappan, puder és kézfinomítóra, mely Kelemen gyógyszerésznél Berzova, továbbá Aradon Vojtek és Weisz uraknál kaphatók. 271

MULATSÁGOK.

(=) Az Acsev. estélye. Minden tekintetben pompásan sikerült mulatság zajlott le vasárnap éjjel a városligeti vendéglő termeiben. Az Acsev. „szárnyaskerek” dalköre rendezett kabaréval egybekötött táncestélyt. A védnöki tisztet Fábry Sándor dr., az Acsev. népszerű vezérigazgatója töltötte be, aki személyes megjelenésével is hozzájárult az estély fényének emeléséhez. Fábry dr.-on kívül megjelentek az estélyen az Acsev. főtisztviselői családjukkal s a város notabilitásai közül számosan.

Az estélyt kabaré vezette be, amelynek magas nivón álló műsorát itt adjuk:

Richárd Genee: „Párisi ifjúság” előadta a dalkör. „Férjet keresek” monológ, előadta Pflieger Margitka. Hegedű duett, előadta Budits Mátyás és Zinner Viktor, zongorán kísérte Zinner Béláné. Magyar Rhapsodia, 19-ik mű, Gaál Ferenctől, zongorán előadta Fischer Ernő. Festetich Leó gróf: „Arválynyhaj”, előadta a dalkör. Kuruc nóták, tárogatón előadta: Joanovits Sándor. Richard Genee: „Olasz saláta”, komikus dalmű, előadta a dalkör. „Alarcos bál után”, bohózat 1 felvonásban. A szereplők a következők voltak: Gyökér Ignác dr. fogorvos Vadnai Antal. Mariska, neje G. K. Szabó Ilona. Ilonka, Mariska huga Czákó Mancsi. Tancos Gerő, fogtechnikus Szilvássy Antal. Flóta Tóni, szabómester Kohut Béla. Treszka, szakácsnő Csomány Etelka. Hordár, Bajcsy Béla. Pékegény, Németh János. Hoppe Rezső: „Sűrű erdő”, népdal egyveleg, előadta a dalkör.

A szereplők kivétel nélkül dicséretreméltó ügyességgel töltötték be szerepkörüket. Az estély sikere érdekében a dalárda agilis elnöke, Heinrich Gyula fejtett ki tevékeny munkát, ugyasintén Zinner Viktor karmester fáradozott sok eredményvel.

Az estélyen a következő urasszonyok és urleányok jelentek meg: dr. Fábry Sándorné, Zinner Béláné, Szathmáry Jánosné, Gellényi Ernőné, Schor Lajosné, Joanovits Sándorné, Fábry Nóra, Szathmáry Ilonka és Erzsike, Urbány Ilonka és Persa Margit.

Megjelentek továbbá: Borsos Sándorné, Klein Miklósné, Lambertucz Henrikné, Tischler Katica Németh Jánosné, Holetz Pálné, Egri Pálné, Kis Gergelyné, Vadnai Antalné, Hedrich Edéné, Katkó Rózsika, Rezik Juliska, Bzura Viktorné, Rácz Istvánné, Heidrich Adolfné, Heidrich Jozefin, Heidrich Janka, Kohut Ferenconé, Sliffer Józsefné, Bartha Róka, Mohai Etelka, Nádasdy Adolfné, Bartha Bódogné, öz. Kopetzki Náandorné, Jozsika Antalné, Poszt Erzsike, Lászlóffy Mihályné, Szabó Elemérné, Molnár Mariska, Hunyadi Józsefné, Zombory Gyuláné, Hunyadi Ilonka, Nagy Mihályné, Juhász Gáborné, Hajnal Ferenconé, Gazdag Antalné, Szilvássy Mariska, Katny Józsefné, Keresztury Mihályné, Keresztury Viktuska, Hajdu Jánosné, Gellényi Sándorné, Drahotzky Rezsőné, Császár Antalné, Kohut Béláné, Koch Józsefné, Koch Margitka, Pogonyi Sándorné, Sipos Margitka, Unger Margitka, Klappek Teréz, Bleiczéfer nővérek, Hunyadi Margit, Dávid Józsefné, Godra Vilma, Bors Mária (Új-Arad), Varga Gusztávné, Kovács Ferenconé, Schor Ferenconé, Dávid Vilmosné, Czákó Mihályné, Czákó Mancika, Csomány nővérek, G. H. Szabó Ilona, Eling Henrikné, Vidony Józsefné, Vidony Ida, Hitzer Vilmosné, Schwarcz Anna, Svidák Rézi, Domonkos Irénke, Halász Terike, Reich Jánosné, Beleznay Jánosné, Beleznay Bertus, Valent Nándorné, Valent Annuska, Szabó Mariska, Ferenconé Juliska, Ferenconé Nándor, Bleiczéfer Vilmosné.

(=) Mulatság Nagyhalmágyon. Vasárnap, márc. hó 27-én zajlott le Nagyhalmágyon az Izraelita Hitközség által rendezett purim-bál, mely ugy anyagilag, mint erkölcsileg is fényesen sikerült. Ugyanis impozáns számban jelent meg a helybeli és környékbeli intelligencia, másrészt, pedig közel 700

korona tiszta jövedelmet eredményezett a jótékony célra. A mulatság, melyen Salamon Gergely abrudbányai kitűnő zenekara játszott, a késő reggeli órákba nyult be.

A mulatságon a következő felülfizetések történtek: Krámer Sámuelné 50 korona, dr. Weisz Árminné 20, Reichenberger Izidor (Lunkoj) 10, Pollacsek Miksa (Jószáshely) 10, Schiller Mór (Pleskua) 10, Neuman Testvérek (Arad) 10, Weltmann Lipót (Csurog) 10, Brüder Kaufmann & Co. (Adler Kosztelec) 10, Ferda Vilmos (Budapest) 10, Darányi János (Arae) 10, Weisz Károly (Budapest) 10, Guttman Henrik (Temesvár) 10, Grünwald és Moskovitz (Arad) 10, Ransburg M. és Fia (Arad) 10, Almay Olivér (Alcsil) 10, dr. Rosenthal Zoltán (Gurahonc) 8, Kelemen Márton 8, dr. Tarjnni Rezső 7, Lukács János 7, Koszta János 6, Berkovics Izidor (Alváca) 5, dr. Böhm Vilmos (Brád) 5, Löwy Manoné (Sikula) 5, Moskowicz Mór (Csucs) 5, Holländer Izidor (Jószáshely) 5, Sági Henrik (Arad) 5, Weiszberger Lipót (Gurahonc) 5, Szerény Sándor 5, Pless Mór (Talács) 5, dr. Török Ferenc 5, dr. Tisch Mór (Arad) 5, Scheer Ede 5, Roth Henrik (Buttyin) 5, Goldberger Gábor (Berzova) 5, Laendler Aladár (Bpest) 5, dr. Mittler Izidor (Arad) 5, Adler Andor (Arad) 5, Holländer és Révész (Csermő) 5, Hartenstein Jenő (Budapest) 5, Bing Ede (Arad) 15, Csukay Sándor 5, Goldschmidt Sándor (Arad) 5, Munk Mór és Társa Utódai (Budapest) 5, Kohn Dávid (Nagyvárad) 5, Herstein Mór (Arad) 5, Katzborg Pülöp (Budapest) 5, Goldschmidt Mihály (Arad) 5, Bánó és Szabó (Budapest) 5, Klein József és Adolf (Budapest) 5, Hajek Antal utóda (Arad) 5, Hoffmann József (Budapest) 5, dr. Frank Rezső (Budapest) 5, Kohn Mór (Silingyia) 5, Friedman Manó és Kohn Márton cég (Pészak) 5, Pick Ernő (Arad) 5, Reusz Mór és Fia (Arad) 5, Balogh Zsigmond és Társa (Szeged) 5, Fuchs Jenő (Budapest) 5, Leinvasser Gyula (Borossebes) 5, dr. Pető Sándorné (Budapest) 5, Winkler és Faragó (Györök) 5, Kanitz Ignác és Fiai (Budapest) 5, Horváth Sándor (Budapest) 5, Weisz Ló (Bordeaux) 5, Reiss S. (Bordeaux) 5, Friedmann Sándor (Budapest) 5, I. Deutsch Mór (Arad) 5, Fischer Lipót és Ede (Nagykikinda) 5, Weisz József (Pankota) 5, Klein Béla (Budapest) 5, Illés Albert (Menyháza) 5, dr. Neumann Mór (Kovaszinc) 5, Czukor Albert (Arad) 5, Büchler Mór (Arad) 5, Trattner Márton (Buttyin) 5, Weisz Hugó (Arad) 5, Debreczeny Sándor 5, Havas Sándor (Arad) 5, dr. Gyarmathy Ernő (Borosjenő) 5, Rosenberg Mór (Csermő) 5, Munk és Radó (Karánsébes) 5, Weiszberger Sámuel (Brád) 5, Kohn János 4, Spitzer Jakab 3, Havas Jakab (Gurahonc) 3, Havas Adolf (Gurahonc) 3, Leuka Aurél 3, Kovács Emil 3, Czigler Gyula (Acsuva) 3, Kesztenbaum Mór 3, dr. Román István 3, Kráncz Miksa 3, Czigler Ignác (Arad) 3, Pless Dezső (Talács) 3, Atlantika tea és kávébehozatal (Arad) 3, Münz J. (Arad) 3, Frits Lajos 3, Katona Miklós 2, Löwy Izidor 2, N. N. 2, Kohn Béla (Borosjenő) 2, ifj. Schenk Károly 2, Schönbzweig Samu (Lázur) 2, Berkovics Herman (Brád) 2, Grosz Ede (Alváca) 2, Pfeifer Lipót 2, Nádas József 2, Schul Benó (H.-Kristyör) 2, Borza Péter 2, Csungán Péter 2, Neugröschl Dániel (Gurahonc) 2, Kohn Ármín (Tótkomlós) 2, Vass Pál (Gurahonc) 2, Friedmann Sámuel 2, Drucker Mór és Fia (Budapest) 2, Kozma József (Budapest) 2, Kemény Sándor (Budapest) 2, Kaufmann Lajos (Vinga) 2, Weisz Mór (Székudvar) 2, Schenk Samu (Arad) 2, Nagy Gyula (Budapest) 2, dr. Pető Ernő (Budapest) 2, dr. Schuster Odón (Arad) 2, Molnár József (Világos) 2, Singer Oszkár (Budapest) 2, Eppinger Lázár és fiai (Budapest) 2, Vass Jenő (Nagyvárad) 2, Bernanger József (Arad) 2, Szidor Ignác (Brád) 2, Weinberger Menyhért (Csermő) 2, Weszelowszky István (Budapest) 2, Kovács Samu (Arad) 2, Ernyei Mór (Fibis) 2, Czucker Zsigmond (Arad) 2, Hochwald Herman (Buttyin) 1, Katz Miksa 1, ifj. Illés József 1, Gerber Henrik (Brád) 1, Roth Jenő (Brád) 1, Friedmann József 1, Berkovics Jenő (Karasztó) 1, Berkovics Samu (Birtin) 1, Klein Ignác 1, Schwartz Benedek (Csucs) 1, öz. Engel Lajosné (Medgyesegyháza) 1, Stern Salamon (Kishalmagy) 1, Zwack J. és Társai (Budapest) 10 kor. értékű tombola tárgyakat küldött. Putics Sándor 50 fillér, Kügel Sándor (Brád) 10 kor., Ottovay József (H.-Csucs) 10, Weisz Izidor (Arad) 5, ifj. Weisz Soma és Tsa (Arad) 5, dr. Grünstein Adolf (Budapest) 5, Suhajda Lajos (Boncsed) 25 kor., mely nemes adományokat hálás köszönettel nyugtáz a rendezőség.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az aradi jogász egylet e hó 9-én délután 5 órakor a kir. törvényszéki épület első emeletén levő 91. sz. teremben felolvasó- és vitaestélyt tart. Tárgy: 1. Kovács Marcell dr. kir. törvényszéki bíró előadása a polgári perrendtartás javaslatáról. 2. Aradváros új lakbér szabályrendelet tervezetének megvitatása.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Összes vidéki tudósítónk figyelmét felhívjuk a most folyó politikai mozgalmakra. Szigorú kötelességükre tesszük, hogy a kerületükben vagy a községükben történő mindennemű politikai eseményről azonnal, lehetőleg telefonon értesítsenek bennünket, a szerkesztőség hivatalos órái alatt (délután 3-tól 7 óráig.)

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

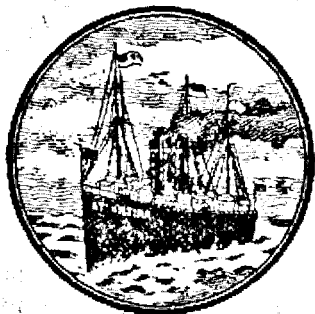
— A városi tanács látogatása az automobil gyárban. Az aradi Westinghouse automobil gyár igazgatójának meghívására a tanács Varjassy Lajos polgármester vezetésével látogatást tett a gyárban. Dicker József igazgató fogadta a gyár bejáratánál a vendégeket és Fejes Jenő főmérnök, Molnár László mérnök kalauzolásával megtekintették a telepet. Az automobil részeket gyártó helyiségekben a gépek teljes üzemben voltak és a legmodernebb berendezései üzem impozáns tökéletességű munkáját mindenki a legmelegebb elismeréssel illette. Az autobusz gárás megtekintése után a gyár megvendégelte a látogatókat. Lukácsy Lajos köszöntötte fel Dicker József igazgatót. Megjelentek: Varjassy Lajos polgármester, Kádás Kálmán, Reicher Károly, Lócs Rezső, Vannay Gyula, Virágh Lajos, Kilenyi János, Nachtnébel Ödön, Herling Gyula, Nesnera Aladár, Lukácsy Lajos, Domonkos Lajos, Tulipán Sándor, Köpf János dr., Haberéger György, Dániel Endre, Apor Gyula és mások.

— A Trieszti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali) f. évi március hó 17-én tartott 78-ik közgyűlésén terjesztettek be az 1909. évi mérlegek. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1909. december 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 1.034.103,236 korona és 09 fillért tettek ki és az év folyamán bevett díjak 45.594,164 korona és 37 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 20.902,176 korona 14 fillérrel 304.144,877 korona 43 fillérre emelkedett. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a betörés- és tűkörűveg-biztosítást, a díjbevétel 18.260,118,363 korona biztosítási összeg után 30.082,501 korona 57 fillér volt, miből 11.650,831 korona 96 fillér viszontbiztosításra fordított, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 18.381,669 korona 61 fillérre rugott és ez összegből 13.658,715 korona 83 fillér, mint díjtartalék minden tehertől menten jövő évre vitetett át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 127.799,977 korona 76 fillér. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitett 3.851,471 korona 90 fillért, mely a viszontbiztosítások levonása után 1.772,890 korona 57 fillérre rugott. Károkért a társaság 1909-ben 38.550,375 korona 41 fillért és alapítása óta 977.344,967 korona 32 fillért fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkra 192.489,457 korona 63 fillér esik. A nyereség tartalékok közül, melyek összesen 24.677,880 korona 19 fillérre rugnak, különösen kiemelendők: az alapszabályszintű nyereségtartalék, mely 6.300,000 koronát tesz ki, az értékpapírok árfolyamirányozására alakított

Legjobb és legolcsóbb forrás.

Kizárólagos

kávé

tea és rum

= üzlet. =

ATLANTIKA KÁVÉ és TEA
BEHOZATAL

Villanyüzemű kávépörkölőn (legújabb rendszer).

minden órában friss pörkölés.

951

ARAD, Andrassy-tér 20., sz. szemben a megyeházzal.

Szakszerű, példásan tiszta kezelés.

Városi és megyei telefon 609. sz.

1030—1910.

Hirdetmény.

Felhívjuk gazdasági cselédet tartó munkaadókat, hogy az összeírás befejezte után szolgálatba fogadott új cselédek a szolgálatba lépés napjától számított 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett a városi adóhivatalnál annál is inkább bejelentés, mert baleset esetén csak oly segédek után tarthatnak igényt a munkaadók a 8 §-ban biztosított segélyre, a kik szabályszerűen bejelentvén, a vonatkozó lajstromban előfordulnak.

Miről az érdekelte munkaadókat azzal értesítjük, hogy minden egyes gazdasági cseléd után évenként előre fizetendő 120 filléres hozzájárulási díjat a városi pénztárnál haladéktalanul befizessék, mert a segélypénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen felszámítható költségeket megtéríteni, ha az a cseléd, kit baleset ért, az összeírási lajstromban felvettett s utána a díj esedékességekor, vagy a baleset előtt legalább 80 nappal tényleg befizetve lett.

Arad, 1910. január hó 21.

A városi tanács.

28—1910. vhtó szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a bpesti V. ker. kir. járásbírósnak 1909. évi Sp. III. 1103/3. számú végzése következtében dr. Engel Aurél bpesti ügyvéd által képviselt Bihar Szilágyi olajipar r. t. javára végrehajtást szenvedett kovaszinczi lakos ellen 217 K. 72 f. s járulékaik erejéig 1910. évi március hó 3-án fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2000 koronára becsült következő ingóságok, u. m. 1 drb cséplőszekrény nyilvános árverésen eladatik.

Mely árverésnek a világosi kir. járásbíró 1910. évi V. 107/2. sz. végzése folytán 217 korona 72 fill. tökekövetelés, 350 kor. 37 f. után 1909. okt. 10-től 1909. dec. 14-ig és 72 fill.-nek 1909. dec. hó 14 napjától járó 5% kamatai, és

eddig összesen 68 kor. 70 fill.-ben bíróság már megállapított költségek erejéig, Kovaszincz községben, végrehajtást szenvedett házában leendő megtartására az 1910. évi április hó 9-ik napjának délután fél 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénz fizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni. A hirdett árveréshez a községházától lesz az indulás.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Világos, 1910. évi március hó 21-ik napján.

Thuránszky,

kir. jbr. végrehajtó.

1612

Pankota főutcáján

a legforgalmasabb helyen

nagy üzleti helyiség kiadó

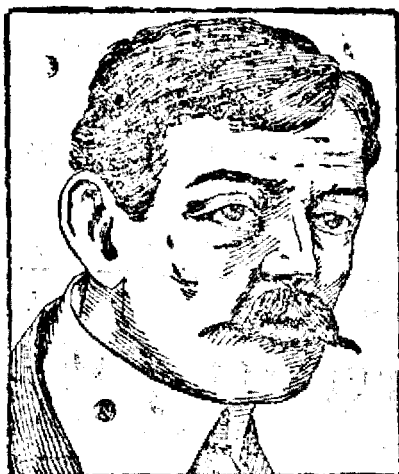
teljes berendezéssel együtt, 1910. szeptember hó elsejére.

Ezen helyiségben 40 év óta virágzó fűszer, rőfös és rövidáru üzlet áll fenn. — Bővebb felvilágosítást nyújt a háztulajdonos:

Kaufmann Károly,

Pankotán.

1616

Használat előtt.

Használat után.

Ilyen csodálatos változást idéz elő a

K o l a - D u l t z

a természet a legjobb agy- és ideg tápláléka.

Hangulat, gondolkodás, tevékenység, valamint a test minden mozgása az agyvelőtől függnek.

Bágyadtság, fejfájás, levertség, kimerültség és általános testgyöngeség a hiányzó életerő jelei. Ha Ön állandóan egészséges és vidám akar lenni, ha egészséges idegekre és jó emlékezőtehetségre vágyik, ha a munkát és fáradságot élvezetül akarja tekinteni, úgy szedjen Kola-Dultzot. Ez az idegkor és agyvelő természetes tápláléka, mely egyúttal a vért javítja és fiatalítja és így erőt és életet nyújtva, a test minden szervére hat.

Kola-Dultz

életkedvet és munkakedvet ad, No. 456

és az ifjuság érzetét az egészséggel és tetterővel, melyek sikert és boldogságot eredményeznek.

Szedje egy ideig naponta a Kola-Dultzot, az megerősíti idegeit, eltűnik minden gyöngeség és hatása alatt erősnek és egészségesnek fogja magát érezni.

Kolát orvosi tekintélyek az egész világon ajánlják és szegényházakban és idegstanatóriumokban használják.

Kérjen ingyen Kola-Dultzot!

Most alkalmat nyújtok Önnek arra, hogy idegeit megerősítse. Írjon nekem egy levelező-lapot az Ön pontos címével és én azonnal küldök ingyen és bérmentve egy csomag Kola-Dultzot, mely elegendő lesz arra, hogy megismerje hatását és méltányolni tudja kiválóságát.

Ha hatásával meg van elégedve, úgy rendelhet többet. De rögtön írjon, mielőtt elfelejt. 1614

Főraktár: Dultz Miksa Budapest, VII. ker. Dohány-utca 29.

Olcsó bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Zárta

a „Kék golyóhoz“

291

Arad, József főherceg-ut 11. sz.

Vászon maradékok minden árbán!

A tavaszi idényre! Ajánljuk nagyválasztéku szövet, delain, zephir és karton raktárunkat a legolcsóbb árakon.

Fegyházban kötött harisnyák.

APRÓ HIRDETÉSEK.**Zálogházból**

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket az üstneműket ki-váltak és vesznek. Farkas Strelcher Arad, Tökölly-tér 1. 508

Egy igen életvidám hölgy

keres egy hasonló kellemes partnert. Levelek „Edelsinn“ jellegével Poste restante. 1609

Két szobás utcai lakás

zárt folyosó és hozzátartozókkal a belvárosban május 1-től kiadó. Cím a kiadóban. 1611

500 korona

évadékkal pénzbeszedői vagy más bizalmi állást keresek. Arad és környékén teljes ismeretséggel bírok. Cím a kiadóhivatalban. 1551

Komoly nő könnyű állást

kaphat; egy tanulóleány felvétetik. Vasúti intézet, Bocskai-tér 3. 1615

Salon butor

és lámpák eladók. Forray-utca 2. a földszint. 1606

Egy teljesen új Pucca-féle

kerékpár igen jutányos áron eladó. Cím a kiadóban. 1605

Jóforgalmu

kávémérés haláleset miatt azonnal eladó. Bövebbet Boros Béni-tér 20., kávémérésben. 1604

Egy ügyes

gépvarrónő füzőüzletbe azonnal felvétetik. Neustadt és Herzog, Salac-utca 1. 1613

10 perccel

a vonat érkezése után házhöz szállítjuk az összes fővárosi napilapokat havonként vagy negyedévenkénti előfizetésre, valamint számunként is. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad, Andrassy-tér 16. 671

Állami díjak

felvétetik április 15-én. Egy próba évig napidíj 2-10 kor., értesítés kiadásától nyugdíjképes. Nőtlenek butorozott szobát kapnak. Előfeltétel: jó írás, jártasság Underwood gépen, kifogástalan magaviselet. Saját kezűleg írt pályázatok a m. kir. vancellériakola címére küldendők Ménés, Arad-megye. 1617

Keresek

egy száraz raktárt májustól novemberig, mely alkalmas butorok elhelyezésére. Ajánlatokat „butor“ jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

Skakácsnő,

ki jól főz és ügyes, tiszta szoba-leány azonnali belépéssel kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

Saját termésű

kitűnő minőségű gyoroki boraimat palackokban, új bor literje 28 kr., 6-bor 1906. évi 40 kr 1908. évi 34 kr-ért árusítom. Polyák Lajos, Teleky-utca 14. 1072

Egy 8 év óta használt

6 HP erejű „Marshall & Cons“ féle cséplőgép eladó 8100 korona árért. Vevők forduljanak Siclován György Mitrutiu-hoz Ó-Pécska, házszám 870. 1411

Telefon 348.

Husserl Manó
bádogos
vizvezeték szerelő
Javitások 161
olcsón és gyorsan.
Arad, Szt. Pál-utca 11.

Modern

földszinti v. első emeleti uri lakás kerestetik a főtéren vagy annak közvetlen közelében. A lakás 5 szép szoba, előszoba, fürdőszoba és megfelelő mellékhelyiségekből állhat. Ajánlatokat lakás jellegével a kiadóhivatal továbbítja. 437

Díó

kisebb és nagyobb mennyiségben jutányos áron kapható Karolina-u. 8. sz. 1595

Különbejárato

modernül butorozott szobát keresek belvárosban lehetőleg fürdőszoba használattal. Cím a kiadóhivatalban.

Keresek

május elsejétől november elsejéig egy 2 szobás lakást. Ajánlatokat „2 szoba“ jellegével a kiadóhivatal továbbítja.

Első májustól

egy üzlethelyiség kiadó József főherceg ut 9. Bövebbet Wild Ferenc cukrásznál 1608

Végre megjelentek

Dóczy, Fráter és Balázs nótáskönyvei, melyek együttesen, tokban 5, külön 2 koronájával kaphatók. A magyar dalköltészet e több, mint 100 koronát érő gyöngyei csak rövid ideig lesznek az olcsó kiadásban forgalomban. Rongált dobozu levélpapírok minden elfogadható árbán kaphatók. Vidékre pontos kiszolgálás. — Kerpel Izsó könyvkereskedése, Aradon. 525

1910. V. 274/2.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy az aradi kir. járásbíróóság 1910. V. 274/2. számú végzése által Dr. Hotvey Tivadar bpesti cég jelentkező végrehajtató javára 943 kor. 24 fill. tőke és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 1226 koronára becsült kutallványok, butorok és egyébektől álló ingóságok nyilvános árverés u ján eladatnak. Ezen árverés Singer Gyula 2000 kor., Fonciére pesti biztosító intézet 261 K. 74 f., Grieshaber Manó 200 K., aradi villamossági részv. társaság 71 K. 83 f., Unio erdőipar rt. 2486 K. 62 f., 900 K. és 1500 K., Földes és Schick cég 2183 K. és Korach József 745 K. 30 f. követelese és jár. erejéig is elrendeltetik. Mely árverésnek a helyszínen, vagyis Aradon, Nagyváradi-ut.

11. sz. alatt leendő eszközlésére az 1910. április hó 9-ik napjának 4. u. 4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1910. március hó 23 ik napján.

Györfy Arnold,

1618

bíróági végrehajtó.

Uj! Fodrász terem. Uj!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy helyben, Luther Márton-utca 1. szám alatt (Dr. Szucs János ur házában) a legmagasabb igényeknek megfelelően berendezett

fodrász termet nyitottam.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, maradtam teljes tisztelettel

Fogarassy Péter,

fodrász.

1607

Mindennemű női hajmunkát és hajfestést a legjutányosabb árbán elvállalok.

5772—1910.

Hirdetmény.

A m. kir. földművelésügyi minister 500/III—3/1910. számú rendelete alapján közhirre tesszük, hogy a Nemethiheródommal 1905. évi január hó 25-én kötött és 1906. évi március hó 1-től számított hatálylyal a törvényhozás további intézkedéséig életbe léptetett áll. tegészségügyi egyezmény folytatólág érvényben marad.

Az erre vonatkozó földművelésügyi rendelkezések, valamint a fentjelzett egyezmény egész terjedelmében az „állategészségügyi Értesítő“ 1000 számában vannak közzétéve, mely nyomtatvány az érdeklődőknek portómentesen meg fog küldetni, ha eziránt a m. kir. földművelésügyi miniszterium III/3. ügyosztályához címzett levélben vagy levelezőlapon fordul és pontos címét közli.

Arad, 1910. évi március hó 19.

A városi tanács.

Jankovics György

női és férfi divatáruháza
Arad, Forray-utca 2a.

Ajánlja a vásárló közönség szives figyelmébe legdivatosabb tavaszi újdonságait, u m.: ruhaszövetek, francia delaine-eket, sefirek, battistek, cretonok és bluz-selymeit
dus választékban, legolcsóbb árak mellett. Kitűnő tisztelettel

Jankovics György.

radai nyomda részvenytársaság könyvnyomdája.

Nyomatott Berger és Wirth budapesti festőgyáranak festékével.